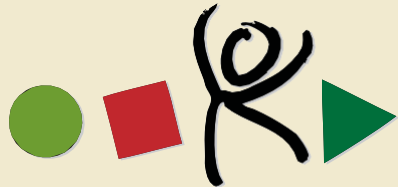

Çocuklarla birlikte – çocuklar için

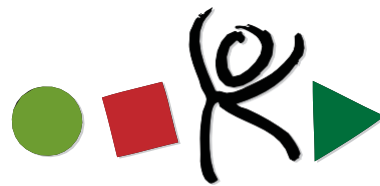
ÇHS raporlamasında çocuklara eşlik eden
sivil toplum kuruluşları için bir rehber

ngo group for the crc

Çocuklarla birlikte – çocuklar için

ÇHS raporlamasında çocuklara eşlik eden sivil toplum kuruluşları için bir rehber

ngo group for the crc

Çocuklarla birlikte – çocuklar için: ÇHS raporlamasında çocuklara eşlik eden sivil toplum kuruluşları için bir rehber

Bu yayının kopyaları ve ayrıntılı bilgi için:

NGO Group for the Convention on the Rights of the Child
1, rue de Varembe
1202 Geneva
Switzerland
Tel: +41 22 740 47 30
Faks: +41 22 740 46 83
secretariat@childrightsnet.org
www.childrightsnet.org

Yazar: Sam Dimmock (Children’s Rights Alliance for England-CRAE (İngiltere Çocuk Hakları İttifakı))

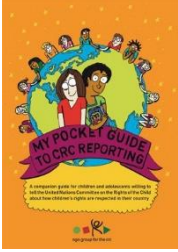
Proje sorumlusu: Lisa Myers (Çocuk Hakları Sözleşmesi STK Grubu)

Editörler: Lisa Myers ve Séverine Jacomy-Vité

Tasarım ve düzenleme: minimum graphics

Kapak illüstrasyonu: Adrienne Barman

Bu yayın aşağıdakiyle birlikte kullanılmalıdır:

ÇHS raporlaması için Cep Rehberim – Ülkelerinde çocuk haklarına gösterilen saygı konusunda Birleşmiş Milletler Çocuk Hakları Komitesi ile konuşmak isteyen çocuklar ve gençler için bir rehber, ÇHS STK Grubu, 2011.

© 2011 NGO Group for the Convention on the Rights of the Child (Çocuk Hakları Sözleşmesi STK Grubu)

Tüm hakları saklıdır. Kaynağa atıfta bulunulması kaydıyla bu yayında yer alan materyaller alıntılanabilir veya yeniden basılabilir. Yayının çoğaltılması veya tercümesi için izin talepleri, Çocuk Hakları Sözleşmesi STK Grubu’na iletilmelidir.

Çocuk Hakları Sözleşmesi STK Grubu

Çocuk Hakları Sözleşmesi STK Grubu, çocukların BM Çocuk Hakları Sözleşmesi’nde (ÇHS) belirtilen haklarından tam olarak faydalanmalarını sağlamayı taahhüt eden ulusal ve uluslararası 77 STK’dan oluşan bir ağıdır. STK Grubu; sekreteryası ve tematik çalışma grupları ile ÇHS’nin tanıtımı, uygulanması ve izlenmesini kolaylaştırma misyonunu yerine getirmek için çalışır.

STK Grubu, kurulduğu 1983 yılından bu yana STK eylemleri için işbirliğini teşvik eden bir platform sağlamış ve temel çocuk haklarının uluslararası düzeyde geliştirilmesinde merkezi bir rol oynamıştır. Ayrıca, dünya çapında ulusal ve uluslararası STK’larla birlikte çalışarak ÇHS’nin tam olarak uygulanmasını teşvik etmektedir.

STK Grubu’nun stratejik öncelikleri aşağıdaki gibidir:

1. STK’ların ve ilgili diğer ortakların ÇHS raporlama sürecine ve Çocuk Hakları Komitesi’nin diğer faaliyetlerine etkin katılımını arttırmak.
2. Birleşmiş Milletler’in diğer insan hakları mekanizmaları ve prosedürlerine ilişkin faaliyetlerinde çocuk haklarını yaygınlaştırmak.
3. Komite’nin tavsiyeleri, diğer çıktıları ve ilgili diğer uluslararası insan hakları mekanizmalarının etkin bir şekilde uygulanması vasıtasıyla çocuk haklarının ulusal düzeyde geçerlilik kazanmasını desteklemek.
4. Üyeler ve ortaklarla işbirliği içerisinde, öncelikli çocuk hakları konularında uluslararası savunuculuk faaliyetlerini takip etmek ve desteklemek.

İçindekiler

Teşekkür	v
Önsöz	vii
Giriş	1
1. Önce çıkan hususlar	2
Temel ilkelere uyulması	2
ÇHS raporlama sürecinin ayrıntılarıyla bilinmesi	2
Çocuk katılımının önündeki engellerin ele alınması	4
2. Hazırlık	6
Çocukları raporlama sürecine dahil etmeye yönelik faaliyetler	6
Ortaklıkların kurulması	8
Çocukların kişisel gelişiminin desteklenmesi	9
Kanıt toplamaları için çocukların desteklenmesi	10
3. Çocuk raporunun sunulması	12
Çocuk raporları	12
Raporla ilişkili uygulamaya yönelik konular	14
4. Çocukların görüşlerinin Komite'ye sunulması	15
Çocuk heyetleri	15
Çocuk heyetlerinin ziyaretiyle ilgili lojistik ve güvenlik hususları	17
Oturum öncesi çalışma grubu	19
Çocuk toplantısı	20
Oturum	21
5. Raportör ziyareti aracılığıyla çocukların görüşlerinin paylaşılması	23
Raportör ziyaretinin organize edilmesi	23
Raportör ziyaretinin stratejik olarak planlanması	25
6. Çocuk raporlaması sonuçları	26
Sonuç gözlemleri	26
Takip çalışması ve izlemenin sürdürülmesi	27
Sonuç	29
Faydalı belgeler	30

Ekler	31
Ek 1: Araştırma etiği beyanı örneği	33
Ek 2: Çocuk haklarına dair anket örnekleri	36
Ek 3: Risk değerlendirmesi tablosu – çocuk hakları araştırma projesi	41
Ek 4: Çocuk hakları raporu yazma konusunda çocuklara ipuçları	43
Ek 5: Çocuk heyetini Çocuk Hakları Komitesi için hazırlamak amacıyla düzenlenen konaklamalı haftasonu programı, İngiltere Çocuk Hakları İttifakı	44
Ek 6: Çocuk Hakları Komitesi Raportörünün örnek ziyaret güzergâhları	45
Ek 7: Çocuklar, STK'lar ve Ülke Raportörünün katıldığı üst düzey toplantı gündemi	47

Teşekkür

Daha önce çocuk katılımının kolaylaştırılması çalışmalarında veya raporlama sürecinde yer alan STK'ların ve çocukların deneyimlerinden faydalanmak amacıyla bu yayının ve çocuk rehberinin hazırlanmasına yönelik bir danışma grubu oluşturulmuştur. Danışma grubunda, Komite ile görüşen ve çocuk raporlarının hazırlanmasında farklı metodolojilerden yararlanan üyeler yer almıştır. Grup; Bangladeş, Hong Kong, Kenya, Peru, Moldova Cumhuriyeti ve Galler'den çocuk ve yetişkin üyelerin deneyimlerini bir araya getirmiştir. Aynı zamanda hem sürecin farklı yönlerine dahil olan çocukların hem de bunu destekleyen STK'ların deneyimlerini ortaya koymak için hazırlanan iki anketin içeriği konusunda da tavsiyelerde bulunmuştur. Ayrıca, çocuklar ve STK'lar için rehber ilkelere dair tavsiyeler de vermiş ve Komite üyelerine bilgi sağlamıştır. Danışma grubu proje üzerinde çalışmak için Londra ve Cenevre'de bir araya gelmiştir.

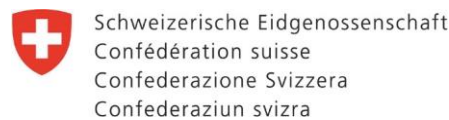
Danışma Grubu, yazar (Sam Dimmock) ve proje yöneticisi (Lisa Myers) dışında aşağıdaki isimlerden oluşmaktadır:

Çocuk ve genç temsilcileri: Cheney Cheng (Kids' Dream– Hong Kong), Daniela Gancear (Child Rights Information Centre (Çocuk Hakları Bilgi Merkezi) – Moldova), Laila Garcia (MNNATSOP– Peru), Orlando Marcelo (MNNATSOP – Peru), Roseline Olang (Kenya Alliance for the Advancement of Children (Çocukların Gelişimi için Kenya İttifakı) – Kenya), Rakibul Hassan Raku (Child Brigade – Bangladeş) ve Ben Sawyer (Funky Dragon – Wales).

STK temsilcileri: Darren Bird (Funky Dragon), Shamsul Alam Bokul ve Mahmudur Rahman (Save the Children Bangladeş için İsveç-Danimarka Ofisi), Enrique Jaramillo Garcia (MNNATSOP), Cezar Gavriiluc (Çocuk Hakları Bilgi Merkezi), Jane Mbugua (Çocukların Gelişimi için Kenya İttifakı), Angels Simon ve Gina Solari (Save the Children Latin Amerika ve Karayipler için İsveç Ofisi) ve Billy Wong (Hong Kong Committee on Children's Rights (Çocuk Hakları Hong Kong Komitesi)).

ÇHS STK Grubu, bu yayınlı ilgili doğrudan çalışanların yanı sıra sağladıkları rehberlik ve geribildirimler için Çocuk Hakları Komitesi ve Sekreteryasının üyeleri ile Plan International ve UNICEF'teki meslektaşlarına teşekkür eder.

Çocuk Hakları Sözleşmesi STK Grubu, bu rehberin yayımlanmasını mümkün kılan aşağıdaki bağışçılara da teşekkürlerini sunar:

Önsöz

Yanghee Lee

Çocuk Hakları Komitesi için, Çocuk Hakları Sözleşmesi kapsamındaki raporlama sürecine çocukların katılımı büyük önem taşımaktadır. Bu Rehber, uygulamaya yönelik tavsiyeler sunmanın yanı sıra çocukların sürece dahil edilmesi yönünde STK'ları teşvik etmekte ve bunu da bugüne kadarki deneyimlerle ilgili bir dizi vaka çalışmasıyla ortaya koymaktadır.

Sözleşme kapsamındaki dönemsel raporlama, farklı kaynaklardan elde edilen bilgilerin mevcudiyetine bağlı olan bir insan hakları izleme mekanizmasıdır.

Taraf Devlet raporu sürecin temel unsuruyken Sözleşme, 45'inci madde yoluyla şunu açıkça belirtmektedir: *"Komite, uygun gördüğü takdirde, Sözleşme'nin uygulanması için uzmanlaşmış kurumları, Birleşmiş Milletler Çocuklara Yardım Fonu'nu ve diğer yetkili organları uzman olarak görüş vermeye davet edebilir."* Komitenin görüşüne göre, çocukların liderliğindeki kuruluşlar, Sözleşme'de yer verilen hakların uygulanmasına dair uzman görüş ve inceleme talep edilebilecek yetkili organlar arasındadır. Komite, UNICEF ve STK'ları çocukların liderliğindeki kuruluşlara yardımcı olmaları, onları raporlama sürecine dahil etmeleri yönünde teşvik eder. Komite ayrıca UNICEF ve STK'ları bu tür kuruluşların, tavsiyelerin uygulanmasını gözden geçirme, izleme ve yorumlarda bulunmalarını ve takip faaliyetlerine katılımlarını kolaylaştırmaları için de teşvik eder.

Komite, bu Rehber'in, *"Çocuğun Sesini Duyurma Hakkı"* üzerine 12 sayılı Genel Yorum'un (2009) kabulünden bu kadar kısa bir süre sonra yayımlanmasından memnuniyet duymaktadır. Genel Yorum, Sözleşme'nin dört genel ilkesinden biri olan ve diğer tüm hakların yorumlanmasında ve uygulanmasında dikkate alınması gereken Çocuk Hakları Sözleşmesi'nin 12'nci maddesine açıklık getirir. Genel Yorum, Devletlere bu hakkın farklı alanlarda yorumlanması konusunda uygulamaya dönük rehberlik sağlar. Aynı zamanda Devletleri, 12'nci maddenin tam olarak uygulanmasını sağlamak için gerekli yasaları, politikaları ve uygulamaları geliştirmeye çağırır. Özellikle de çocuklara danışma, anlamlı katılım ve temsil için alanlar yaratma yönünde Devletleri teşvik eder. Komite, UNICEF ve STK'ların çocukların sesini duyurma hakkı konusunda farkındalık artırıcı önemli katkılarını memnuniyetle karşılamakta; taban, topluluk, ulusal ve uluslararası düzeylerde kendilerini etkileyen tüm konularda çocukların katılımını daha da artırma ve iyi uygulamaların paylaşımını kolaylaştırma yolunda STK'lara destek vermektedir.

Bu rehber, ulusal STK'ların raporlama sürecine çocukların nasıl aktif olarak dahil edilebileceğine dair mükemmel bir örnek teşkil etmektedir. Bu aynı zamanda Genel Yorum'da da kabul edilmiştir: *"Komite, Taraf Devletleri tarafından çocuk haklarının uygulanmasının izlenmesi sürecinde çocuk kuruluşları ve çocuk temsilcileri tarafından sunulan yazılı raporları ve ek olarak sözlü bilgileri memnuniyetle karşılar ve çocukların görüşlerini Komite'ye sunmasının desteklenmesi yönünde Taraf Devletleri ve STK'ları teşvik eder."* Komite, kendisine yapılan raporlamanın Taraf Devlet ile diyalogun bir bileşeni olarak görülmesi gerektiğini vurgular. Bununla birlikte analiz, bilgi alışverişi ve takip faaliyetleri için ulusal sivil toplum ittifaklarının kurulmasının da çok önemli olduğunun altını çizer.

Sözleşme'nin uygulanmasının en ilgili taraflar olan çocuklarca doğrudan izlenmesi için onların görüşlerine başvurmak çok önemlidir. Bu nedenle Rehber'in çocukların raporlama sürecinin tüm aşamalarına dahil edilmeleri konusunda STK'lara ilham vereceğini umuyoruz.

Yanghee Lee

Başkan

BM Çocuk Hakları Komitesi

Giriş

Çocuklar (18 yaşın altındakiler) son yıllarda, Birleşmiş Milletler Çocuk Hakları Sözleşmesi'nin (ÇHS) raporlama sürecinde giderek daha aktif roller üstlenmektedir. Çocukların insan hakları izleme sürecine anlamlı ve etkin katılımlarını desteklemek ise pek çok güçlüğü beraberinde getirmektedir. Çocukları yerel, il, ulusal ve uluslararası düzeylerde ÇHS raporlama sürecine dahil eden STK'lar, neyin işe yaradığı ne yapılacağı ve ne bekleneceği konusunda uygulamaya dönük tavsiyeler bulmanın zor olduğunu belirtmektedir.

ÇHS raporlama sürecine katılım, çocuklara kendi insan haklarını anlatmak gibi basit bir yolla başlayabilir. Çocuklar, kendi yerellerinde ya da ulusal düzeyde çocuk hakları ihlalleri konusunda farkındalık yaratmayı amaçlayan bir sosyal hareketin parçası olabilir. Haklarını kullanmaları üzerine görüşlerini bir araya getiren bir araştırma projesi yürütebilirler. Çocukları ÇHS raporlama sürecine dahil etmenin bir yolu, Taraf Devlet incelemesi bağlamında Çocuk Hakları Komitesi (Komite) ile endişelerini paylaşmalarının desteklenmesidir. Katılım; sonuç gözlemlerinin yaygınlaştırılması, devletlerin ÇHS uygulamasının izlenmesi ya da ÇHS için yeni iletişim prosedürü gibi küresel gelişmelerin de kullanılması dahil olmak üzere yerel bağlamda çocuk hakları meseleleri üzerine kampanya yürütmek anlamına da gelebilir.¹ Bunlardan biri, bazıları ya da hepsi gerçekleştirilebilir.

Buradaki rehber ilkeler, çocukların ÇHS raporlama sürecinin tüm yönlerine katılımlarını kolaylaştırmak amacıyla STK'lara pratik bir kılavuz sağlamayı amaçlamaktadır. STK'ların ve çocukların deneyimlerine dayanan bu rehber ilkeler, STK'ların çocuk katılımını destekler ve geliştirirken göz önünde bulundurmaları gereken meseleleri de ele almaktadır. Ayrıca kısa vaka çalışmaları, uygulama materyalleri, kontrol listeleri ve çocukların insan hakları izleme ve değerlendirme sürecine katılımını desteklemek üzere STK'ların kendi çalışmalarına uyarlamak isteyebilecekleri ipuçlarını da kapsamaktadır.

Bu rehber ilkeler, Çocuk Hakları Komitesi, Çocuk Hakları Sözleşmesi STK Grubu, STK'lar ve çocuklarla ilgili uluslararası bir danışma grubunun işbirliği sonucunda hazırlanmıştır. Rehber ilkelerin, çocuk katılımını sınırlandırmaya devam eden engeller, yapılar ve uygulamaların ele alınmasında ve çocukların Çocuk Hakları Sözleşmesi'nin raporlama sürecine anlamlı, gerçek ve kalıcı katılımının devam ettirilmesinde STK'ları destekleyeceğini umuyoruz.²

ngo group for the convention on the rights of the child

¹ İletişim prosedürüyle ilgili son gelişmeler için STK Grubu internet sitesini ziyaret edebilirsiniz: <http://www.childrightsnet.org/>

² STK'ların ÇHS raporlama sürecine çocukları dahil etmek amacıyla kullandığı yaklaşımlarla ilgili daha fazla bilgi için: *Children as change agents: guidelines for children's participation in periodic reporting on the Convention on the Rights of the Child*, World Vision ve NGO Group for CRC (2009), *Maximising children's engagement in the reporting process for the Convention on the Rights of the Child*, NGO Group for CRC, 2009: <http://www.crin.org/ngogroup/infodetail.asp?ID=21348>

1. Öne çıkan hususlar

Temel ilkelere uyulması

Çocukların ÇHS raporlama sürecine katılımı, onlara kendi görüşlerini, deneyimlerini ve bakış açılarını Çocuk Hakları Komitesi ile paylaşma fırsatının yanında kendilerini ilgilendiren çocuk hakları savunuculuğu faaliyetlerine de dahil olma imkânı tanımaktadır. Çocukların ÇHS raporlama sürecine katılabilecekleri ve gerçek bir etki yaratabilecekleri farklı ama aynı derecede etkili yollar söz konusudur. Bunların tümü birkaç temel ilkeyle desteklenmektedir:

- ❑ Çocukların sürece sahip çıkmalarını destekleyerek **anlamli katılımı** sağlamak; çocukları faaliyetlerin tasarlanması ve uygulanmasına dahil etmek ve çocukların, katılımlarının kapsamı ve şekliyle ilgili karar süreçlerinde bulunmalarını sağlamak.
- ❑ **En savunmasız olanlar da dahil her yaştan ve farklı geçmişten çocuklara** katılım fırsatı tanımak. Bunun için de çocukların ÇHS raporlamasına katılımlarına imkân veren girişimleri ve uygun destek araçlarını (finansal vb.) geliştirmek amacıyla mevcut faaliyetler ve yapılardan faydalanmak.
- ❑ Ulusal ve yerel düzeyde **çocuk merkezli ve çocukların ihtiyaçları ve ilgileri doğrultusunda** bir süreç oluşturmak. Buna çocuk katılımının her yönünü destekleyen çocuk koruma politikasını da dahil etmek.
- ❑ Komite'nin sonuç gözlemlerinin yayımlanmasından önce ve sonra, yerel, il, ulusal ve uluslararası düzeylerde **ÇHS raporlama sürecinin bütünüyle anlaşılmasına** destek olmak. Bu sayede insan hakları izlemesinin gerçek doğasını yansıtmak, çocukların isteklerini zenginleştirmek ve değişimi savunabilecekleri fırsatları azami düzeye çıkarmak.
- ❑ Çocukların raporlama sürecine katılımının mümkün olan en büyük etkiyi yaratması ve ulusal, yerel ve bireysel düzeyde çocuklar için uzun vadeli değişimin desteklenmesi için **sürdürülebilirlik planlaması** yapmak. Bu, çocuk katılımını zorunlu mekanizmalar üzerinden yaygınlaştırmakla da ilgilidir. Bu sayede ÇHS izlemesi sadece bir dizi eyleme indirgenmemiş olacaktır.

ÇHS raporlama sürecinin ayrıntılarıyla bilinmesi

Çocuk Hakları Komitesi, Çocuk Hakları Sözleşmesi'ne Taraf Devletlerin anlaşmayı ne kadar iyi uyguladığını incelemek için yılda üç kez dört hafta süren toplantılar yapar. İlk onaydan iki yıl sonra ve izleyen her beş yılda bir, Taraf Devlet "**Taraf Devlet raporu**" adı altında ayrıntılı bir rapor sunmak zorundadır. Bu raporda, ÇHS'yi uygulamak için alınan tedbirler ve bu tedbirlerin ne kadar etkili olduğuna ilişkin bilgiler yer alır. Hükümetin kaydettiği ilerlemeyle ilgili çocuk hakları alanında çalışan STK'lar, Birleşmiş Milletler kuruluşları, ombudsmanlar ve çocuklar tarafından hazırlanan "alternatif raporlar" da memnuniyetle karşılanır. Raporların sunulmasının ardından Komite, STK'ları, Birleşmiş Milletler Kuruluşlarını, ombudsmanları ve çocukları, meseleleri daha ayrıntılı tartışmak üzere kapalı bir oturum öncesi çalışma grubuna (ön oturum) davet ederek toplantı düzenler. ÇHS STK Grubu (STK Grubu) aracılığıyla

Komite Sekretaryası'na iletilen talep üzerine ayrı bir çocuk toplantısı da düzenlenebilir. Ön oturumun ardından Komite, Taraf Devlete daha fazla bilgi talebi içeren bir “konular listesi” gönderir. Bu bilgiler, Taraf Devlet incelemesinden önce, hükümet tarafından yazılı olarak (**yazılı yanıtlar**) sunulmak zorundadır. Toplantılar Cenevre’de, Palais Wilson’daki BM İnsan Hakları Yüksek Komiserliği Ofisi’nde (OHCHR) gerçekleştirilir.

Ön oturumdan üç ya da altı ay sonra Komite, Taraf Devlet incelemesini yapar (STK’lar ve çocuklar da gözlemci olarak katılabilir). Taraf Devlet, ÇHS’nin uygulanmasıyla ilgili sorulara tabi tutulur. Üç haftalık oturumların sonunda Komite, yürüttüğü tüm Taraf Devlet incelemelerine ilişkin **sonuç gözlemlerini** yayımlar. ÇHS’yi onaylayan bir Taraf Devlet, Komite’nin sonuç gözlemlerinde yer alan tavsiyeleri uygulamayı taahhüt etmiş olur.

Taraf Devlet raporlarının, Çocuk Satışı, Çocuk Fuhuşu ve Çocuk Pornografisine ilişkin İhtiyari Protokol (OPSC) ile Çocukların Silahlı Çatışmalarda Yer Almasına ilişkin İhtiyari Protokol (OPAC) kapsamında incelenmesinde de benzer bir süreç izlenir. Çocuklar, ÇHS ile ilgili kendi raporlarını hazırlarken bu iki İhtiyari Protokol (**İP’ler**) üzerine nadiren rapor hazırlamaktadır. Görüşleri şimdiye dek ana STK raporlarına dahil edilmiştir. Çocuklar İP’lerin ulusal düzeyde nasıl uygulandığına dair görüşlerini ifade etmeye, fikirlerini beyan etmeye ve tavsiyelerde bulunmaya teşvik edilmelidir. Ancak İP’lerde ele alınan konuların hassasiyeti nedeniyle korumaya, metodolojiye ve etik duruma ilişkin hususlar özellikle geliştirilmelidir.

Çocuk Hakları Komitesi’nin raporlama süreci

İPUCU: Geleneksel olarak Taraf Devlet incelemesi ön oturumdan üç ay sonra yapılır. Ancak ilgili Devletler ve yazılı yanıtlar için Komite'nin çalışma diline tercüme yapılması gereken durumlarda Taraf Devlet incelemesi 6 ay sonra gerçekleştirilebilmektedir. STK Grubu ya da ÇHS Sekreteryası ile ülke incelemenizin ne zaman için planlandığını netleştirdiğinizden emin olun. Zira üç aylık süre çocuklar için zaman algısı, planlama ve ön oturumdan sonra devam edecek sürece katılımları bakımından çok büyük bir fark yaratabilir.

ÇHS raporlama sürecinin her yönüyle ilgili ayrıntılı bilgi için STK Grubu'nun *Guide for NGOs reporting to the Committee on the Rights of the Child (Çocuk Hakları Komitesi'ne raporlama yapan STK'lar için Rehber)* yayınının farklı baskı ve dillerdeki versiyonlarına; İhtiyari Protokollerin uygulanmasının inceleme prosedürleri için ise *Reporting on the OPSC and OPAC'a (OPSC ve OPAC Raporlaması)* bakılabilir.³

STK'lar çocukları ÇHS raporlama sürecine dahil etmek için çalıştıkları bağlama, çalışma yöntemlerine ve çocukların özel ihtiyaçlarına bağlı olarak farklı modeller ve metodolojiler kullanmaktadır. İdeal olarak, çocukların görüşleri hem Taraf Devlet raporu (STK'lar Devlete bu konuda destek verebilir) hem de STK'ların Komite'ye sunduğu raporlarda dikkate alınmalıdır.

Çocuk katılımının önündeki engellerin ele alınması

Çocukları raporlama sürecine dahil etmek STK'ların ulusal savunuculuk faaliyetleri ve çocuk hakları konusundaki kampanyalarının derinliğini artırır, daha fazla yankı bulmasını sağlar. Bununla birlikte, çocukların ÇHS raporlamasına katılımını (ne ölçüde ve hangi şekilde olursa olsun) desteklemenin, gerçek zamanlı ve kaynaklarla ilgili sonuçları vardır. Bu nedenle bir STK'nın böylesi bir sürece katılımlarında çocukların karşılaşılabilecekleri engellerin farkında olması çok önemlidir. Sürdürülebilir finansman ve katılım sağlamak, özellikle de çocukların kendi katılımlarıyla ilgili beklentilerini yönetmede ve kendi aktivizmlerini gerçekleştirmeleri için sürekli destek almalarını sağlamada kilit önemdedir. Çoğu STK, çocuk katılımının ne kadar zaman ve teknik bilgi gerektireceğinin farkında olmadığını bildirmektedir.

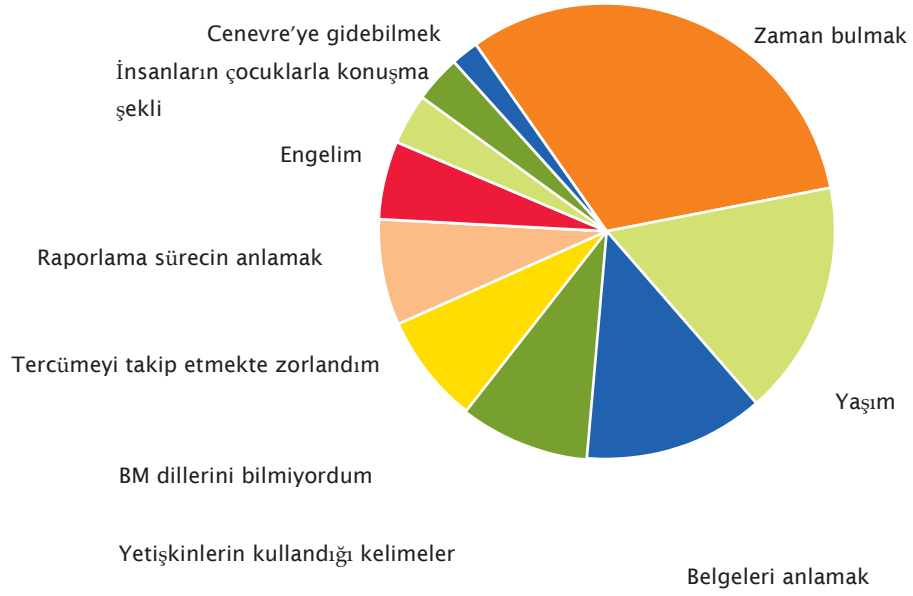
İPUCU: Çocuk katılımını desteklemek ve sağlamak, zaman alan bir süreç olabilir. Dolayısıyla süreci zaman bakımından verimli ve duyarlı bir şekilde yürütmek amacıyla bu konuda deneyimli personel bulundurmalısınız.

STK'lar, çocukların hayatlarında savunuculuk faaliyetlerine katılımlarını sınırlandırabilecek farklı unsurları hesaba katmak için mümkün olan en erken aşamada onları sürece dahil etmenin ve onlarla ortaklık kurarak faaliyetler geliştirmenin değerini vurgulamaktadır. STK Grubu tarafından yürütülen araştırmada çocuklara ÇHS raporlamasına katılımlarında karşı karşıya kaldıkları engeller sorulmuştur.⁴ Kaydadeğer bir çoğunluk, çocuk haklarının izlenmesi ve savunuculuk faaliyetlerine dahil olmanın ya da devam etmenin okul, aile ya da istihdamla ilgili sorumluluklar nedeniyle zor olduğunu belirtmiştir. Diğerleri de yaşlarının ve belgeleri anlayamamanın tam katılım göstermelerini zorlaştırdığını söylemiştir.

³ İki rehberde de buradan ulaşılabilir: www.childrightsnet.org (İngilizce)

⁴ NGO Group for CRC (2009), *Maximising children's engagement in the reporting process for the Convention on the Rights of the Child*.

Çocukların belirttiği engeller

STK'ların bunları akılda tutarak ulusal düzeydeki faaliyetler ve savunuculuk da dahil olmak üzere planlamalarında, raporlama sürecinin her yönünü dikkate almaları çok önemlidir. STK'lar ulaşmak istedikleri konusunda net olmalıdır. Örneğin:

- ☐ uluslararası düzeyde: sonuç gözlemlerini etkilemek,
- ☐ ulusal düzeyde: sonuç gözlemlerini kullanmak ve çocuk hakları ihlallerine dikkat çekmek,
- ☐ bireysel düzeyde: çocukların bireysel gelişimi.

STK'lar bu farklı amaçlara hem kısa hem de uzun vadede ulaşılmasını destekleyebilecek finansman kaynaklarını da belirlemek durumundadır.

2. Hazırlık

Çocukları raporlama sürecine dahil etmeye yönelik faaliyetler

Çeşitli ülkelerden çocuklar Taraf Devlet ve STK alternatif raporlarına görüşleriyle katkıda bulunmuşlardır. Komite'ye kendi kanıtlarını sunmuşlar ve Komite'nin Cenevre'deki genel merkezinde düzenlenen toplantılara katılmışlardır. Çocuklar ayrıca Komite'nin sonuç gözlemleri konusunda ulusal düzeyde harekete geçmektedir. Bu girişimlere genellikle yerel ve il düzeyinde çocukların liderliğinde gerçekleştirilen ve STK'lar tarafından desteklenen çok çeşitli faaliyetler de eşlik etmektedir.

Halihazırda çocuk hakları alanında çalışan STK'ların, çocuk haklarını desteklemeyi veya ileri taşımayı amaçlayan, çocuklarla birlikte veya çocuklar için yürütülen bir dizi yerleşik faaliyeti olacaktır. Bunlar genellikle çocukları ÇHS raporlama sürecine dahil edecek faaliyetlerde temel olarak kullanılabilir. Bir STK çalışanının söylediği gibi: "Süreç organiktir ve ÇHS'nin gerçekleştirilmesini sağlamak için daha geniş çaplı çabalardan faydalanılmalıdır." Raporlama sürecine çocuk katılımını desteklemek ve geliştirmek için STK'ların yürüttüğü veya temel aldığı örnek faaliyetlerden bazıları şunlardır:

- ❑ Çocuk hakları, savunuculuk ve kampanyalar hakkında onlarla birlikte çevrimiçi ve çevrimdışı materyaller üretmek de dahil olmak üzere, eğitim ve topluma erişim faaliyetleri yoluyla çocukların kendi insan haklarını öğrenmelerini desteklemek
- ❑ Yerel ve ulusal düzeyde çocuk toplantılarının ve istişarelerin yapılmasını kolaylaştırmak
- ❑ Çocukların çocuk haklarıyla ilgili kanıt toplamasına, Taraf Devlet ve STK raporlarını karşılaştırmasına, değinilmeyen konuları vurgulamasına ve yerel makamlardan ÇHS Komitesi'ne farklı hedef kitleler için bir çocuk raporu hazırlamasına destek olmak
- ❑ Ön oturumdan ve/veya çocukların Komite ile yapacağı toplantıdan Cenevre'deki Taraf Devlet incelemesini gözlemlemeye kadar, doğrudan raporlama ve izlemede çocuklara eşlik etmek
- ❑ Ülke Raportörünün (Taraf Devlet incelemesi için öncü Komite üyesi), çocuklarla etkileşim odaklı ziyaretine olanak sağlamak
- ❑ Çocukların katkılarını Komite'nin Genel Tartışma Günleri'ne⁵ ya da ÇHS Genel Yorumlarının hazırlanmasına yönlendirmek.
- ❑ Yaygınlaştırma, hükümet yetkilileriyle görüşmeler ve çocukların liderliğindeki kampanyalar aracılığıyla komitenin tavsiyeleri konusunda eyleme geçmek
- ❑ Çocuk haklarını desteklemek ve tartışmak için medyayla iletişim halinde olmak.

⁵ Komite'nin Genel Tartışma Günleri ile ilgili daha fazla bilgi için: <http://www2.ohchr.org/english/bodies/crc/discussion2011.htm>

⁶ Kabul edilmiş Genel Yorumları görmek için: <http://www2.ohchr.org/english/bodies/crc/comments.htm>. Üzerinde çalışılan yorumlar hakkında bilgi edinmek için ÇHS STK Grubu ile iletişime geçebilirsiniz.

Bununla birlikte, faaliyetleri planlamadan önce ülke bağlamını dikkatlice düşünmek, ortaya çıkabilecek zorlukları ve riskleri öngörmek için gereklidir. Ek 3'te, bir çocuk hakları araştırma projesinin belli yönlerini kapsayan **risk değerlendirme tablosu** yer almaktadır. Bunu, öngördüğünüz veya çocukların önerdiği faaliyetler ve ilgili adımlar için risk ve engelleri listelemek, tartışmak ve değerlendirmek amacıyla bir model olarak kullanabilirsiniz.

Ağır ihlalleri ele almak için mevcut materyalleri (şikâyetler, ombudsmanlar veya insan hakları STK raporları, çocuk yardım hatları verileri vb.) kullanmayı düşünebilirsiniz. Çocukların yeni tanık ifadeleri toplaması veya sunmasının yerine, mağdurlar dışındaki çocuklar bu tür materyaller üzerinde düşünmeye davet edilebilir. Bununla birlikte, akran istişareleri veya çocukların liderliğinde yürütülen anketler bazen yetişkinlerin yaptığı araştırmaların yansıtmayacağı gerçekler ve/veya algılar hakkında bilgi verebilir. Bu nedenle, çocukların hassas konuları ele almalarına yardım etmekten kaçınılmamalı, ancak çok dikkatli bir planlama yapılmalı ve eşlik sağlanmalıdır.

Öte yandan, planlanan faaliyetlerden çok küçük, özel ihtiyaçları olan veya özel koşullarda yaşayan çocukların da (sokak, kurum bakımı, gözaltı, hareket halinde vb.) yararlanması için nasıl uyarılma yapılacağı üzerine de düşünmelisiniz. Bazen, ÇHS farkındalığını artırıcı veya yaratıcı daha geniş kapsamlı faaliyetler önermek, doğrudan ÇHS raporlaması üzerine çalışmaktan daha iyi, daha kolay veya daha kabul edilebilir olmaktadır (örneğin, cezaevi idaresi tarafından). Ancak bunlar, gerekli olan koruma, anonimlik ya da yaşa uygunluk düzeyini garanti altına alarak çocuk raporuna katkı sağlayacak faaliyetler olmalıdır.

İPUCU: Genel bir ilke olarak, STK'lar ulusal düzeyde hazırlık toplantılarına ya da diğer faaliyetlere katılmaları için çocukları finansal olarak da desteklemek isteyebilirler. Bu destek, seyahat ve konaklama masraflarını karşılamak, ebeveynlere ya da bakım verenlere çocuklarına eşlik etmeleri için ödeme yapmak ya da çalışan çocukların kaybettikleri gün sayısının ücretini telafi etmek şeklinde olabilir.

VAKA ÇALIŞMASI

The Get ready for Geneva projesi, İngiltere

Komite ile buluşacak heyetin seçimi

Get Ready For Geneva (Cenevre'ye Hazırlanın) projesini yöneten çocuklar, *Get yourself to Geneva (Kendinizi Cenevre'ye götürün)* isimli bir yarışma düzenledi. Yarışmaya katılacak çocukların 18 yaşından küçük olmaları ve İngiltere'de yaşamaları gerekiyordu. Çocuklara Madde 12'nin (söz hakkı) kendileri için ne anlama geldiği soruldu. Madde 12'nin uygulamasını bir gazete yazısı, deneme, mektup veya günlük yazısı, podcast veya kısa film, şarkı besteleyerek, çizgi roman, ya da açıklama yazısı ile birlikte bir fotoğraf veya çizim aracılığıyla ifade edebileceklerdi. Ayrıca kendilerinden "*BM Komitesi'ni ziyaret etmek istiyorum, böylece ... yapabilirim*" cümlesini tamamlamaları da istendi. Başvurular çocuklar ve Get Ready proje ekibi tarafından değerlendirildi. Yaşları 9 ile 17 arasında değişen 12 çocuk seçildi. Diğer yardım kuruluşları tarafından 3 ay sonra Cenevre'deki Hükümet incelemesine gitmeleri ve İngiltere'deki çocuklara geribildirimde bulunmaları için 2 çocuğa daha destek ödeneği sağlandı.

Komite ile buluşma

İngiltere'den 12 çocuk 2008 yılında Komite ile bir araya geldi. Bu çocuklardan 10'u Komite ile çocuklara özel bir toplantıda buluşurken, 2'si STK heyetinin bir parçası olarak ön oturumda

bulundu. Hazırlık amacıyla bu çocuklar, heyetin 10 yetişkin üyesi ile birlikte İngiltere’de konaklamalı bir haftasonu etkinliğine katıldılar. Bu sayede İngiltere’de çocukları etkileyen çocuk hakları sorunları hakkında (1.700 çocukla yapılan araştırmanın bulgularına dayanarak) daha fazla bilgi sahibi oldular ve topluluk önünde konuşma eğitimi aldılar. Ön oturumda Nathan (12 yaşında) ve Imogen (17 yaşında) sunum yaparak Komite’nin sorularını yanıtladı. Bir yetişkin, zor terimler ile Komite veya STK’ların atıfta bulunduğu farklı kanunlar ve politikaların ne anlama geldiğini açıklamaya yardımcı oldu.

Sonuç gözlemlerinin gönderilmesi

Komite’nin Birleşik Krallık Hükümeti için sonuç gözlemleri 3 Ekim 2008 tarihinde yayımlandı. Aynı gün İngiltere Çocuk Hakları İttifakı, sonuç gözlemlerinin çocuklar için bir versiyonunu yazdı. Bu sayede ÇHS raporlama sürecine dahil olan tüm çocuklar görüşlerinin etkisini görebileceklerdi ve Komite’ye yaptıkları 14 tavsiyenin nihai sonuç gözlemlerine dahil edildiğini gördüler. Çocuklar için hazırlanan sonuç gözlemleri e-posta ve posta yoluyla çocuklara, STK’lara, yerel konseylere, okullara, hükümete ve Çocuk Komiseri’ne gönderildi. Ayrıca Get Ready for Geneva internet sitesinde çevrimiçi olarak yayımlandı. Çocuklar, hükümetin sonuç gözlemlerini, özellikle de kendi haklarıyla ilgili yaptıkları tavsiyeler yönünde uygulamaya koyma sürecinde kaydettiği ilerlemeyi izlemeye devam etti. Get Ready internet sitesinde bu raporlar yayımlandı.

İngiltere Çocuk Hakları İttifakı (CRAE)

Ortaklıkların kurulması

Çocukların ÇHS raporlama sürecine katılımıyla ilgili çalışmalara diğer kuruluşları ve bireyleri dahil etmek, çalışmanın hem kısa hem de uzun vadeli etkisine önemli ölçüde katkıda bulunabilir. Dahil edilecek kilit paydaşlar arasında diğer çocuklar, okullar, gençlik grupları, çocukların liderlik ettiği kuruluşlar, STK’lar, inanç kuruluşları, yerel ve ulusal yayınlar ve yazılı basın, yerel makamlar, ebeveynler ve bakım verenler, çocuk ombudsmanları, milletvekilleri, siyasi partiler ve elbette Taraf Devlet yer almaktadır. Bu bağlantılar Komite’nin sonuç gözlemleri üzerine Devletin eylemleri konusunda lobi faaliyetleri yürütmek için de kullanılabilir güçlü bir temel oluşturacaktır.

Özellikle, konuyla ilgisi varsa **ulusal çocuk hakları koalisyonunuz** ile iletişimde bulunmalısınız. Ya da koalisyonun şemsiyesi altında ve girişiminize katkıda bulunabilecek tamamlayıcı becerilere ve kaynaklara sahip diğer üye kuruluşlarla birlikte, çalışmanızın çocuk raporlaması bileşenini geliştirmelisiniz.

Ayrıca, sürecin başında **UNICEF** ülke ofisi ya da ulusal komitesi ile iletişimde bulunmayı da değerlendirmelisiniz. Bu sayede çocuk raporlamasıyla ilgilenip ilgilenmediklerini, böyle bir süreci desteklemek için planları olup olmadığını veya girişiminize katılmaya veya teknik ya da finansal destek vermeye istekli olup olmadıklarını öğrenebilirsiniz. Benzer şekilde, ülkede bulunan **uluslararası STK’ların** ilgisini ve potansiyel desteğini de kontrol etmelisiniz. Bazıları çocuk katılımıyla yakından ilgilidir. İnsan hakları veya çocuk ombudsmanları öncelikli temas kurmaya değer, diğer potansiyel ortaklardır.

ÇHS’nin izlenmesinde çocuk katılımına dair bir “miras” oluşturmak zordur. Bu, farklı düzeylerde çocuk katılımını yaygınlaştırma ve entegre etmeyi kapsayan çok daha geniş bir sürecin parçasıdır. Öte yandan, kilit ulusal paydaşlarla güçlü ilişkiler kurmanın, resmi ÇHS raporlama sürecine yönelik takip faaliyetleri için finansman sağlamada birçok STK için son derece değerli olduğu kanıtlanmıştır. Diğerleri için, yerel ve il düzeyinde bağlantılar kurmak, çocukların yaşamlarında somut bir değişim yaratmada ve onları insan hakları izleme sürecine sürekli olarak dahil etmede çok etkili bir araçtır.

İPUCU: Devletten bağımsız olmanın nasıl garanti edilebileceğine ve algılanabileceğine bağlı olarak, ÇHS 5 sayılı Genel Yorum’a dayanarak hükümetteki mevkidaşlardan da çocuk raporlaması için destek sağlamalarını isteyebilirsiniz.⁷

⁷ 5 sayılı Genel Yorum (2003): Çocuk Hakları Sözleşmesinin Uygulanması Genel Tedbirleri, bkz.: <http://daccess-ods.un.org/access.nsf/Get?Open&DS=CRC/GC/2003/5&Lang=E> (İngilizce)

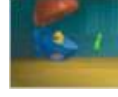
Çocukların kişisel gelişiminin desteklenmesi

Çocukların ÇHS raporlama sürecine anlamlı katılım için ihtiyaç duydukları becerilere sahip olmaları ve en önemlisi de katılımlarından en iyi şekilde fayda sağlamaları amacıyla STK'ların çocuk haklarının izlenmesi konusunda bilgi ve eğitim vermesi ve bunları sıfırdan başlamak yerine o güne kadar yapılanlar üzerine inşa etmesi gerekecektir. STK'ların topluluk önünde konuşma, araştırma, analiz, rapor yazma ve değerlendirme gibi alanlarda becerilerini geliştirmelerini desteklemek suretiyle çocukların kişisel gelişimine odaklanmaları faydalı olabilir.

Birçok STK, çocukların izleme, raporlama ve savunuculuk faaliyetlerine katılımını sağlamak için belirli araçlar geliştirmeyi veya uyarlamayı faydalı bulmuştur. Örneğin:

- ❑ ÇHS⁸ ve raporlama sürecine dair çocuk dostu bilgiler
- ❑ Sonuç gözlemleri gibi belgelerin çocuklara uyarlanmış ya da onlara göre açıklama yapılan versiyonları
- ❑ Ülkelerinde çocuk haklarını etkileyen kanunlar hakkında çocuklar için yazılmış bilgiler
- ❑ Çocuklara, çocuk hakları konularını belirleme ve tartışma fırsatı verecek düzenli toplantılar
- ❑ Çocuklar tarafından kullanılan araştırma araçları
- ❑ Çocukların kampanya yürütme becerilerini geliştirmeye yardımcı olacak eğitim ve materyaller
- ❑ Çocuk hakları konularının ortaya konması için tiyatro ve video yapımlarının kullanılması
- ❑ Çocukların öz savunuculuk faaliyetlerini desteklemek amacıyla ortakların/üye STK'ların kapasitelerinin geliştirilmesi.

Çocuk Hakları Karikatürleri,
UNICEF'in, ÇHS maddelerini temel alan 80'in üzerinde yarımşar dakikalık kamu spotlarından oluşan bir yayın girişimidir:
http://www.unicef.org/videoaudio/video_top_cartoons.html

Ayrımcılığa maruz kalmama (Madde 20)
Filipinler (Imagine Asia).

Aile (Madde 5):
Arjantin (Bağımsız).

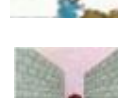
Kimlik (Madde 8)
İran (Bağımsız).

Eğitim (Madde 28)
Hindistan (Toonz Animation).

Savaşta korunma (Madde 38)
Hindistan (USL-RM)

İhmalden korunma (Madde 19)
Çek Cumhuriyeti (Kratky Film)

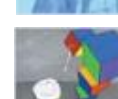
Ayrımcılığa maruz kalmama (Madde 2)
Barbados (Bağımsız)

Çocuk işçiliğine maruz kalmama (Madde 32)
İtalya (RAI Television).

Koruyucu bir çevre (Madde 3, 9)
İskoçya (Red Kite Productions Ltd).

Kendini ifade etme (Madde 13)
Şili (CINEANIMADORES).

STK'ların, daha küçük ve özel ihtiyaçları olan çocukların ÇHS raporlama süreciyle ilgili tüm faaliyetlere tam olarak katılmalarını sağlayacak ek desteği nasıl sunabileceklerini de düşünmeleri gerekecektir. Bu destek duruma özel materyaller, personel, ebeveyn ve bakım verenlerin katılımı yoluyla sağlanabilir.

⁸ Bkz.: MAGIC internet sitesi, farklı dillerde ÇHS çocuk versiyonu da buradan görülebilir: <http://www.unicef.org/magic/briefing/uncorc.html> (İngilizce)

Kanıt toplamaları için çocukların desteklenmesi

Çocuklar, kendi ülkelerindeki çocuk haklarının durumuna ilişkin görüşlerini paylaşmanın bir yolu olarak Komite'ye sunmak üzere akranlarının deneyimlerini bir araya getirmektedirler. Çocukların kendileri tarafından toplanan deliller Komite için de özel bir anlam ve önem taşımaktadır. Çocukların yürüttüğü araştırma projelerinden bazıları binlerce çocuğun görüşünü içermektedir. Belirli çocuk gruplarının görüşlerine veya belirli ortamlarda yaşayan çocukların deneyimlerine odaklanan daha küçük çaplı projeler de vardır. Bazı STK'lar sosyal araştırmalar ve araştırma becerileri konusunda çocuklara eğitim vermiş ve araştırmaları kendilerinin yürütmeleri konusunda onları desteklemiştir.⁹

Genel bir kural olarak çocuklar araştırma projelerinin tasarlanmasına, soruların hazırlanmasına, araştırmanın yürütülmesine ve analiz sürecine dahil edilmelidir. Çocuk katılımının zor, uygunsuz, elverişsiz veya çok zaman alabileceği durumlarda yetişkinler de belli roller üstlenebilir. Bazı durumlarda, çocukların liderliğinde yürütülen araştırmalar, bunları bir tehdit olarak gören ebeveynlerin ve bakım verenlerin tepkisine yol açabilir. Bu durumda eşlik eden yetişkinler, çocukların bu tür tepkilerle başa çıkmalarına yardımcı olmalıdır. Bazı durumlarda ise çocuk araştırmacılar bu süreçte akranlarının ve yetişkinlerin kendilerine karşı saygılarının arttığını fark etmişlerdir. Bu, özellikle çocuk araştırmacıların görüştüğü çocuklardan daha küçük olduğu veya daha hassas görüldüğü (örneğin, bakım altında yaşayan çocuklar) durumlarda yaşanmıştır. ÇHS raporlama süreciyle ilgili deneyimleri sorulduğunda çocuklar, seslerini duyurmada ve ciddiye alınmalarında bu veri toplama çalışmalarını önemli bulduklarını söylemişlerdir.¹⁰

Çocuklar, akranlarının görüşlerini ve deneyimlerini bir araya getirmek için çeşitli yöntemler kullanmışlardır:

- ☐ Geniş kapsamlı görüş ve deneyimleri bir araya getirmek için etkinliklerde, okullarda ve gençlik oluşumlarında **taramalar ve anketler** yürütmek.
- ☐ Marjinalleştirilmiş çocuk gruplarıyla (bazı durumlarda, STK ya da Çocuk Hakları Komitesi tarafından hak ihlaliyle karşılaşma ihtimalleri olduğu belirlenenler) hakları ve nelerin değişmesi gerektiğiyle ilgili ayrıntılı konuşmak amacıyla **odak grup görüşmeleri** üzerinden hedefe yönelik araştırmalar yapmak.
- ☐ Gözaltında olan, ruhsal sağlığı sorunları bulunan ya da istismara uğrayan vb. savunmasız çocuklarla **birebir görüşmeler** gerçekleştirmek.
- ☐ Farklı yaş gruplarından ve geçmişlerden çocuk gruplarını bir araya getirerek **tartışma günleri ve istişare etkinlikleri** düzenlemek.
- ☐ Çocukların haklarına ne ölçüde saygı gösterildiğini öğrenmek amacıyla vaka çalışmalarını bir araya getirmek için **ulusal ölçekte kanıt toplama çağrısı** başlatmak.

⁹ Bkz. *So You Want to Involve Children in Research*, A toolkit supporting children's meaningful and ethical participation in research relating to violence against children, International Save the Children Alliance, 2004. http://www.savethechildren.net/alliance/resources/So_you_want_to_research_apr2004.pdf

¹⁰ *Maximising children's engagement in the reporting process for the Convention on the Rights of the Child*, NGO Group for the CRC, 2009.

- ❑ Çocukların görüşlerinin halihazırda nerelerde temsil edildiğini ve deneyimlerini hangi noktalarda paylaşma fırsatı bulamadıklarını tespit etmek için **literatür taraması** yürütmek.
- ❑ Sanatçılarla birlikte yarışmalar, atölye çalışmaları üzerinden **videolar, fotoğraflar ve çizimler** üretmek ya da bunları bir araya getirmek.

Bu farklı yöntemlerin tümü, etik araştırma yöntemlerine dayanmalıdır. Örneğin, uygun ve ilgili olduklarından ve genç katılımcılar üzerinde orantısız bir duygusal etki yaratmadıklarından emin olmak için araştırma sorularını destekleyici profesyonellerle birlikte gözden geçirmek; tüm çocukların (ebeveynlerin veya bakım verenlerin) araştırmaya katılmaya rıza göstermesini ve kendilerine gerekli tüm bilgilerin verilmesini sağlamak; çocukların görüşlerinin nasıl kullanılacağını bildiğinden emin olmak; çocukların kimliklerinin araştırma üzerinden belirlenmesine izin vermemek; çocukların görüşlerini özgürce ifade edebilmeleri için destek sunmak (özel toplantı alanları, tercümanlar, imzacılar ve çocuklar için gereken diğer yöntemler ile) ve tüm çocukların, istedikleri takdirde görüş ve deneyimleriyle katkıda bulunma fırsatına sahip olmalarını sağlamak.

İPUCU: Veri toplama faaliyetleri için yeterli finansmanın bulunduğundan emin olun.

Örneğin, akran araştırmacılara verilecek eğitim, çocukların katılımına imkân tanıyacak seyahatler, materyallerin farklı dillere tercümesi, gerekirse mekânların kiralanması, özel ihtiyaçları olan çocukların katılımı için geliştirilmesi gerekebilecek özel materyaller.

Çocuklarla araştırmalar yürütülürken dikkate alınacak etik beyan örneği için **Ek 1'e** bakınız.

Çocukların kendi hakları konusundaki görüşlerini bir araya getirmek amacıyla STK'ların kullandığı anket örnekleri için **Ek 2'ye** bakınız.

Çocuk hakları araştırması için hazırlanan risk değerlendirmesi tablosu için **Ek 3'e** bakınız.

VAKA ÇALIŞMASI

Çocuk hakları konusunda kanıt toplama, iskoçya

Article 12 in Scotland, çocuk katılımını ve bilgi edinme haklarını uluslararası insan hakları hukukunda belirtildiği şekilde desteklemek için faaliyet gösteren kuruluşlardan oluşan, gençlerin liderliğindeki bir ağıdır. Ağ, 2008'de, iskoçya'da bir çocuğun bakış açısından ÇHS'nin uygulanmasında ortaya çıkan sorunları vurgulamak ve bunlara çözümler sunmak amacıyla *I Witness: The UNCRC in Scotland (Şahidim: iskoçya'da BMÇHS)* isimli çalışmayı yayımladı. Çocukların haklarını ve refah durumlarını nasıl gördüklerini öğrenmek amacıyla iki yıl boyunca ortaklık yaptığı kuruluşlar ve çeşitli coğrafi alanları ve sosyal grupları temsil eden diğer kuruluşlarla geniş çaplı istişareler yürüterek raporu geliştirdi. Bu süreçte en yaygın sorunlar, endişeler ve çözümleri temsil eden ana temalar belirlendi. Bu temalar arasında Romanlar ve gezici topluluklar bünyesindeki çocuklara karşı ayrımcılık; iskoçya'ya yeni gelen göçmenlere karşı ayrımcılık; karar alma sürecine katılımı kısıtlı fırsatlar; mülteci ve sığınmacı çocuklara yönelik muamele; çocukların aileleriyle ilişkileri; lezbiyen, gey, biseksüel ve transseksüel gençlerin özel sağlık hizmetlerine erişimi; yeme bozukluğu olanlara destek; ÇHS konusunda farkındalık ile bakım alan çocuklara yönelik olumsuz tutumlar yer alıyordu. Görüşmelerden elde edilen verilerle iskoçya'da en küçükleri dört yaşında olmak üzere 8.000'den fazla çocuk ve gencin görüşleri ve fikirleri ortaya konmuş oldu.

Article 12 in Scotland

3. Çocuk raporunun sunulması

Çocukların görüşleri STK raporuna dahil edildi, ancak [çocuklar] bunun yeterli olduğunu düşünmüyordu.¹¹

STK Grubu ÇHS raporlama sürecine neden dahil olduklarını sorduğunda çocuklar, kendi ülkelerindeki çocuk haklarının durumunu kendi yöntemleri ve sözleriyle Komite'ye anlatma fırsatına sahip olmak istediklerini söylemişlerdir. Bazı ülkelerde çocuklar, Komite'ye sunacakları raporları yazarken akranlarından topladıkları kanıtları kullanmışlardır. Bunlar, Taraf Devlet, UNICEF, STK'lar ve diğer kuruluşların raporları ile birlikte değerlendirilen raporlardır.

Çocuk raporları

Çocukların Komite'ye yapacakları sunumlara hangi bilgileri dahil etmeleri gerektiği veya bu sunumların görünümü konusunda kesin ve katı kurallar yoktur. Yazılı raporlar 30 sayfadan¹² uzun olmamalıdır (bu, STK'lara getirilen bir kısıtlamadır). Ancak çocuklar, kanıtlarını Komite'ye nasıl sunacaklarına karar verirken mümkün olduğunca yaratıcı olmaya teşvik edilmelidir.

STK raporlarında genellikle, Komite'nin, hükümet raporunu STK'nın sunduğu bilgilerle karşılaştırmasını sağlamak için Taraf Devlet raporunda aşağıdaki sekiz madde kümesine dayalı bölüm analizleri yer alır:

1. genel uygulama tedbirleri (Madde 4, 42, 44.6)
2. çocuğun tanımı (Madde1)
3. genel ilkeler (Madde 2, 3, 6, 12)
4. medeni haklar ve özgürlükler (Madde 7, 8, 13-17, 28.2, 37(a) ve 39)
5. aile ortamı ve alternatif bakım (Madde 5, 9-11, 18.1-2, 19-21, 25, 27.4 ve 39)
6. engellilik, temel sağlık ve refah (Madde 6, 18.3, 23, 24, 26, 27.1-3 ve 33)
7. eğitim, boş zaman ve kültürel faaliyetler (Madde 28-31)
8. özel koruma tedbirleri (Madde 22, 30, 32-36, 37(b)-(d), 38, 39 ve 40)

Çocuklara; bu maddelerin içeriklerini bilip bilmedikleri, hangilerini öncelik olarak gördükleri, kapsamlı bir rapor yerine birkaçını seçmeyi mi ya da tematik bir rapor hazırlamayı mı tercih edecekleri hususundaki tartışmalara temel oluşturmak adına madde kümeleri hakkında bilgi verilebilir. Çocuklar tüm kümeleri kapsamaya da karar verebilir, ancak bu yalnızca belirli bir çocuk kategorisine (örneğin; engelli, yerli, azınlık, sığınmacı, çalışan çocuklar vb.) aitlerse yapılabilir. Çocukların kendi gündemlerini şekillendirmelerini sağlamak çok önemlidir.

¹¹ *Maximising children's engagement in the reporting process for the Convention on the Rights of the Child*. NGO Group for the CRC, 2009.

¹² Çocuklar elbette ulusal düzeyde daha uzun bir rapor hazırlayabilir ve ana bulgularıyla birlikte 30 sayfalık bir özeti Komite'ye gönderebilir.

Özellikle bir STK tarafından desteklendiğinde, çocuk raporları STK gündemlerini ve önceliklerini yansıtır. Ancak kendilerini en çok etkilediğini düşündükleri konulara her zaman değinmezler. Bu nedenle, istişarenin başlangıç noktası, kendi hakları ve bunların karşılanıp karşılanmaması konusundaki algıları olmalıdır.

Kamboçya çocuk raporu "Hayatım... Önerilerim..." de (CYMCR, Ekim 2010) Kamboçya'daki çocuk grupları yukarıdaki madde kümelerinden birkaçını seçmeye karar vermiştir. Çocuk katılımını da başlı başına bir bölüm olarak ekleyerek her küme altında kendi önceliklerine odaklanmışlardır.¹³

2010 Belçika çocuk raporu: Bu kapsamlı bir rapordur. Özellikle savunmasız 4 çocuk grubuna odaklanan ön oturum sırasında 12 dakikalık bir videoyla çocukların sesi Komite'ye duyurulmuştur.¹⁴

CONTENT	PAGE
1 Introduction	1
2 How is this Children's Report compiled?	3
3 Children's Findings and Suggestions	5
3.1 Children and Families	8
3.1.1 Parents beating and using abusive language against children	8
3.1.2 Parents' lack of care and warmth for children	8
3.1.3 Parents forcing children to earn a living to support families	10
3.2 Children and Health	12
3.2.1 Limited child healthcare services	12
3.3 Children and Education	14
3.3.1 Parents' failure to send children to school	14
3.3.2 Teachers' punishment against children	15
3.4 Children and Special Protection	16
3.4.1 Discrimination against children	16
3.4.2 Children being forced into using drugs	18
3.5 Children and Participation	20
3.5.1 Limited opportunity in expressing opinions & making decisions	20
3.5.2 Poor access to appropriate information	22

<http://www.crin.org/docs/resources/>

Çocuklar tarafından Komite'ye sunulan diğer raporları görmek için:
<http://www.crin.org/docs/resources/treaties/crc.25/annex-vi-crin.shtml>

Çocuklara rapor yazımında destek olacak uygulamaya yönelik tavsiyelerle ilgili olarak: çocuk hakları raporu yazma konusunda çocuklara ipuçları için Ek 4'e ve ÇHS raporlaması için Cep Rehberim'e bakabilirsiniz.

VAKA ÇALIŞMASI

Komite için rapor yazımı, Hollanda

The Dutch National Youth Council (Hollanda Ulusal Gençlik Konseyi), Dutch Coalition on Children's Rights (Hollanda Çocuk Hakları Koalisyonu) üyesidir. Gençlik Konseyi, Komite'ye sunulacak STK raporunu hazırlama sürecine katılmıştı ve ayrıca çocuk/gençlik raporundan sorumluydu. Çocuk hakları üzerine çalışan birçok farklı kuruluşla istişare halinde STK raporunda yer verilecek konular belirlendi ve Komite'ye yapılacak raporlamanın esasları paylaşıldı. Ardından Gençlik Konseyi, dahil edilebilecek çocuk grupları ve raporun içeriğinde yer alabilecek farklı konularla ilgili bilgilerin olduğu gençlik raporunun yazımı için bir teklif hazırladı. Teklifin Hollanda Çocuk Hakları Koalisyonu tarafından değerlendirilip kabul edilmesinden sonra Gençlik Konseyi'nin çalışmaları başladı. Bu çalışmalarla, genç yazarların görevlendirilmesi, farklı gençlik gruplarıyla iletişime geçilmesi, görüşmelerin organizasyonu ve üstlenilmesi ile sonuçların oluşturulması sağlandı. Gençlik Konseyi'nde her zaman irtibat kurulacak iki kişi vardı. Bunlardan biri Hollanda Çocuk Hakları Koalisyonu'nda Gençlik Konseyi'ni temsil ediyordu, diğeri de gençlik raporundan sorumluydu. Hollanda Çocuk Hakları Koalisyonu, ÇHS veya Hollanda hukuk sistemi hakkında bilgi sağlayarak çocukların rapor yazımını destekledi, ancak raporun yazım sürecine veya içeriğine müdahale etmedi. Gençlik Konseyi'nden çocuklar, Koalisyon'daki yetişkinlerin destek, deneyim ve bilgilerinden faydalandı. Katılımları, Koalisyon'dan bağımsız ama onunla eşit olmalarına dayanıyordu. Ortaklardan biri çocukları, diğeri de yetişkin toplumunu temsil ediyordu.

Defence for Children- ECPAT Hollanda

¹³Raporun tamamı için bkz.: http://www.crin.org/docs/Cambodia%20%5BChildren's%20Report%5D_My%20Life...My%20Suggestions_CCYMCR.pdf

¹⁴Bkz.: <http://www.unicef.be/fr/project-belgium/what-do-you-think> ve http://www.unicef.be/webdata/WDYT_UK_def.pdf

VAKA ÇALIŞMASI

Komite için rapor yazımı, İngiltere

Get ready for Geneva projesi, 2007 yılında ülke çapındaki bir çocuk hakları incelemesi için 6-18 yaş arası 1.700 çocuğu kanıt toplama yönünde destekledi. 1.362 tamamlanmış çevrimiçi anket ve odak grup görüşmelerine ilişkin 3.000 sayfalık bir metin ortaya çıktı. Get Ready projesine liderlik eden çocuklar eğitim aldı ve anketlerden elde edilen bulguları analiz etti. Raporlarındaki bulguları desteklemek için odak grup görüşmelerinden alıntılar kullandılar. Hazırlık komitesine 14 çocuk gönüllü olarak katıldı. Her biri, akranları tarafından yapılan analize dayanarak, raporun saygı ve özgürlük, arkadaşlar ve aile, sağlık ve güvenlik, eğitim, oyun ve boş vakit faaliyetleri ile suç temalarını içeren farklı bölümlerini yazmaktan sorumluydu. Raporu, proje süresince çekilen fotoğraflarla ve yaşça daha küçük çocukların insan haklarıyla ilgili endişelerini yansıtan çizimlerle sunmayı tercih ettiler. Hazırlık komitesi, Komite'ye sunulmadan önce raporun tasarımı üzerinde mutabık kalmak ve tavsiyelerini oluşturmak için kısa süreli bir toplantı yaptı. Bu tavsiyeler, Komite'nin Birleşik Krallık Hükümeti için sonuç gözlemlerine dahil etmesini istedikleri 14 hususu içeriyordu. Araştırma bulgularının daha kapsamlı bir versiyonu, CRAE ekibince yazılan ve çocuklar tarafından denetlenen What do they know? The human rights concerns of children and young people in England. (Ne biliyorlar? İngiltere'deki çocukların ve gençlerin insan haklarıyla ilgili endişeleri) başlıklı daha sonraki bir raporda yayımlandı.

İngiltere Çocuk Hakları İttifakı

Raporla ilişkili uygulamaya yönelik konular

Çocuklardan gelen raporların, STK alternatif raporlarının son teslim tarihlerine uygun şekilde sunulması beklenmektedir. Bu süre genellikle ön oturumun 3 ay öncesine denk gelir. STK'lar, raporların sunumu için son teslim tarihlerini netleştirmek amacıyla STK Grubu ile doğrudan iletişime geçmelidir.

- ❑ **Çocuklardan gelen raporlar STK Grubu'na e-posta ile gönderilmelidir.**
- ❑ **Çocuk Hakları Komitesi'ne dağıtılmak üzere STK Grubu'na 25 basılı kopya da gönderilmelidir. Bu mümkün değilse, STK Grubu sizin için raporların fotokopi baskılarını oluşturabilir.**

STK Grubu ayrıca çocuk raporlarının geliştirilmesi hakkında tavsiye ve bilgi sunabilir.

Öte yandan STK'lar raporlarını kendi ülkelerinde yaymaları yönünde çocukları teşvik etmeli ve desteklemelidir. Buna yönelik faaliyetler arasında tanıtım etkinlikleri; basın bültenlerinin medya ile paylaşılması; hükümet yetkilileri, milletvekilleri, çocuk ombudsmanı, STK'lar, çocukların liderliğindeki kuruluşlar ve yerel makamlar da dahil olmak üzere diğer önemli paydaşlarla yapılacak toplantılar yer alır. Çocuklar; görüşleriyle katkıda bulunarak, rapor yazarak veya başka şekillerde rapor sürecine katılan bütün çocukların nihai sunumun bir kopyasını kendilerine uygun bir erişim yöntemi üzerinden edinmelerini sağlamak için desteklenmelidir.

4. Çocukların görüşlerinin Komite'ye sunulması

İlgili yetişkinlerin çocukların raporlarını ya da görüşlerini Komite'ye sunmaları, kurallara bütünüyle uygun ve bazı durumlarda tercih edilebilir olabilir. Çocukların raporlarını ve temel önerilerini Cenevre'de şahsen sunmak zorunda kalmadan göndermek de yeterli olabilir (bazı uluslararası STK'lar sistematik olarak yazılı bilgileri Komite'nin dikkatine sunar, ancak ön oturumlara katılmazlar). Bununla birlikte, çocukların ÇHS raporlama sürecinde doğrudan temsil edilmesine ilgi arttığı ve bu uygulama sıklaştığı için, bu bölüm Komite önüne gelmek isteyen çocukların nasıl seçileceği, hazırlanacağı ve destekleneceği hususlarına odaklanmaktadır.

Çocuk heyetleri

Komite ile Cenevre'de bir araya gelmek, çocukların ÇHS raporlama sürecinin merkezindeki yerlerini elde etmeleri açısından bir fırsattır. Komite ile bir araya gelen çocukların çoğu, Komite'nin oturumundan önceki haftada Cenevre'de bir çocuk toplantısına ve/veya oturum öncesi çalışma grubuna (gözlemci veya katılımcı olarak) katılır. Çocuklar, ayrıca Taraf Devlet incelemesine gözlemci olarak katılmak üzere gelebilirler.

Çocuk toplantısı için Cenevre'ye giden çocuk heyetlerinin boyutu ve içeriğine ilişkin standart bir yaklaşım bulunmamaktadır ve Komite'nin bu konuda bir beklentisi yoktur. Ancak, toplantının süresinin kısıtlı olması ve uygulanması gereken çocuk koruma standartları göz önünde bulundurulduğunda, Komite üzerinde en büyük etkinin nasıl elde edebileceğinin değerlendirilmesi için çocuklarla çalışmak önemlidir. Örneğin, heyetin temsil düzeyinin mümkün olduğunca yüksek olmasını sağlamak için yaş, cinsiyet dengesi, etnik köken ve art alan gibi konuları (yerli, azınlık, engelli ya da savunmasız gruplar da dâhil olmak üzere) dikkate almalısınız. Ayrıca hazırlık, koruma ve katılımın etkin olması amacıyla heyeti oldukça küçük tutmalısınız.

(Oturum öncesi toplantıya katılan) çocukların dördü, (ülkenin) savaştan etkilenen bölgelerindendi...Katılan bir başka çocuk, o dönemde rehabilitasyonda olan eski bir çocuk seks işçisiydi. Diğer bir çocuk ise, insan kaçakçılığı mağduruydu. Bu çocuklar, Komite üyeleriyle kendi sorunlarını (ve) görüşlerini paylaşma imkânı buldu¹⁵.

Zaman kısıtlılıkları nedeniyle, ön oturum üç saati ve çocuk toplantıları bir saati asla aşmaz. Bu nedenle, Cenevre'ye kaç çocuğun gelmesi gerektiğine karar verirken bunu hesaba katmak önemlidir. Büyük çocuk heyetleri, zaman kısıtlılıkları nedeniyle bazen hayal kırıklığına uğramış hissetmektedir. Çocukların Komite toplantılarına ilişkin beklentilerini yönetmek büyük öneme sahiptir. Cenevre'deki toplantılar, her ülkede çocuk haklarının uygulanmasını iyileştirmeyi amaçlayan daha geniş bir sürecin parçası olarak vurgulanmalıdır¹⁶. Geçmiş küresel deneyimlere göre, hazırlık niteliğindeki çocuk toplantılarının da mümkün olduğunca yapılması sağlanmalıdır¹⁷.

¹⁵ Çocuk Hakları Sözleşme'nin raporlama sürecine çocukların katılımını en üst düzeye çıkarmak, ÇHS STK Grubu, 2009.

¹⁶ Çocuklar, başka yollarla da çocuklarla tanışabilirler. Örneğin rapörtör ziyareti sırasında (bu rehberdeki ilgili bölüme bakın).

¹⁷ Bakınız: *Çocuklara mı Danışmak İstiyorsunuz?* ve Çocukların BM Genel Kurulu'nun Çocuklar Hakkındaki Özel Oturumuna Katılımından Öğrenilen 12 Ders, International Save the Children Alliance, 2003/2004

<http://www.savethechildren.net/alliance/resources/publications.html#participation>

STK'lar, Komite Sekretaryasını, STK Grubu aracılığıyla heyetin büyüklüğü ve ihtiyaçları hakkında önceden bilgilendirmenin yararlı olacağını bilmelidir. Bu, özellikle de heyet özel ekipman, tercüman ya da erişim gereksinimleri gibi belirli ihtiyaçları olan çocukları içeriyorsa önemlidir. Böylece, tüm çocuklar Komite toplantılarına tam anlamıyla katılabilecektir.

STK'ların ve çocukların Cenevre'ye seyahat edecek heyetleri belirlerken kullanabilecekleri birçok farklı yaklaşım vardır. Bunlardan bazıları aşağıda paylaşılmıştır:

- ❑ Çocuk örgütlerinin kendilerini Cenevre'de temsil edecek çocuklar için oylama yapması
- ❑ Çocuklardan heyette yer almak için “başvuru yapmalarını” isteyerek bir yarışma düzenlemek ve kazananların çocuklar ya da STK'lar tarafından seçilmesi
- ❑ Çocukların, diğer çocukların ve STK'ların gündeme getirilecek konularla ilgili onların doğrudan deneyimleri veya çocuk hakları savunuculuğu deneyimleri hakkındaki bilgilerine dayanarak belirlenmesi.

Bir çocuk heyetine katılmanın en önemli kriteri, genellikle çocuğun çocuk raporunun hazırlanmasındaki aktif rolü ve/veya çocuk haklarının teşvik edilmesi ya da uygulanmasındaki aktif katılımı olmuştur. Bu, birçok STK tarafından çocukların, çocuk, birey ve kolektif hak sahibi olarak statülerine göre raporlama sürecine katılımının meşruiyetinin altını çizmek amacıyla uygulanmaktadır. Komite toplantısına katılan çocuklar, raporlarında / ülkelerinde daha geniş kapsamlı konular hakkında konuşmalı ve kişisel durumları hakkında bilgi sağlamaya odaklanmamalıdır.

Çocuk heyetinin üyeleri 18 yaşın altında olmalıdır (bir çocuk raporlama sürecine dâhil olduktan sonra ve oturum öncesinde 18 yaşını doldurmuşsa bazı istisnalar olabilir). Çocuklar, ülkelerinde öncelikli olduğunu düşündükleri rapor ve uygulamaları da sunabilmeli ve Komite'nin sorularını cevaplayabilmelidir.

İpucu: Komite çocuklara bireysel destek sağlamaz. Bu nedenle, çocukların Komite'nin toplantısının bir sonucu olarak müdahale edemeyeceğini ve doğrudan onların hayatını iyileştiremeyeceğini bilmesi büyük öneme sahiptir. Bu konuda eğitilmiş bir yetişkin, beklentilerinin ne olması gerektiği hususunda çocukları zihinsel ve duygusal olarak hazırlamalı ve kişisel durumu nedeniyle çok savunmasız çocukları müdahil etmekten kaçınmalıdır.

Bir çocuk heyeti seçildikten sonra, Cenevre'ye yapacakları ziyaret hususunda onları desteklemek önemlidir. Bu destek aşağıdakileri içermelidir:

- ❑ Çocukların Cenevre'ye gitmeden önce heyetin diğer üyelerini tanımalarını sağlamak.
- ❑ Cenevre'de ne olacağı, onları nelerin bekleyeceği ve rolleri hakkında bir bilgilendirme (ve çocuklara verilmek üzere bir seyahat planı) yapmak
- ❑ Çocukların oturum öncesi çalışma grubuna mı, bir çocuk toplantısına mı yoksa her ikisine birden mi katılacağını belirlemek ve onları toplantıların olası yapısıyla ilgili bilgilendirmek.
- ❑ Çocukların, Cenevre'ye kadar onlara eşlik edecek yetişkinlerle kendilerini rahat hissetmelerini ve bu yetişkinlerin iyi bilgilendirilmesini ya da eğitilmesini sağlamak.

VAKA ÇALIŞMASI

Komite'yle toplantıya katılacak heyetin seçilmesi, Hong Kong

Çocukların kendi özgün bakış açılarına ilişkin ilk elden bilgi elde edebilmek ve gözlem yapabilmek amacıyla, onların doğrudan Komite ile konuşma fırsatına sahip olmalarını sağlamak önemliydi. Çocukların anlamlı bir şekilde katkıda bulunmasını sağlamak için, ÇHS raporlama sürecine en başından itibaren katılmaları gerekiyordu. Hong Kong Çocuk Hakları Komitesi, ön oturumda Komite ile görüşmek üzere iki çocuk üyenin Cenevre'ye seyahat etmesini desteklemek için yeterli fon sağladı. Sürecin gerçek anlamda katılımcı olmasını sağlamak amacıyla, Komite için çocuk raporunu hazırlayan çocukların kendi temsilcilerini seçmeleri desteklendi. Çocuklar, seçim kurallarını ve kendi üyelerini seçme kriterlerini tartışmak ve karar vermek için bir araya geldiler. Cinsiyet, yaş, eşit fırsatlar, taahhüt ve dil engeli konusundaki endişelerin hepsi çocuklar tarafından tartışıldı. Bu endişeleri dikkate alan bir oy pusulası tasarlandı ve STK bunları tüm uygun genç seçmenlere dağıttı. 15 yaşındaki bir erkek ve 19 yaşındaki bir kız, Hong Konglu çocukları Cenevre'de temsil etmek üzere seçildi. Heyet üyeleri; basın toplantıları, oturum öncesi çalışma grubu ve ön oturumun ardından bir çocuk toplantısı da dâhil olmak üzere, raporlama süreciyle ilgili Hong Kong ve Cenevre'deki tüm etkinliklere aktif olarak katıldı. Çocuklara kendi temsilcilerini seçme imkânının sunulması, çocukların görüşlerini ve deneyimlerini Komite ile paylaşma görevinin onlara akranları tarafından verilmesini sağladı. Artık bir yetişkin olan çocuk üyelerden biri, ÇHS raporlama sürecine katılmaları için çocukları desteklemeye devam ediyor.

Hong Kong Çocuk Hakları Komitesi

- Çocuklara yalnızca Komite toplantılarına değil, aynı zamanda raporlarından elde ettikleri bulguları tanıtmak için ulusal düzeydeki ilgili faaliyetlere de hazırlıklı olmalarını sağlamak amacıyla eğitim vermek. Örneğin, topluluk önünde konuşma ya da basın röportajları¹⁸.
- Toplantı sırasında hangi başarıların elde edilmesinin muhtemel olduğu konusunda çocukların beklentilerini yönetmek.
- Ebeveynlerin ve bakım verenlerin, Cenevre'de çocukların katılacakları faaliyetler hakkında iyi bilgilendirilmelerini ve Cenevre'ye giden çocuklara eşlik eden yetişkinleri tanımalarını sağlamak.
- Prosedürlerin, rollerin ve sorumlulukların iyi bir şekilde tanımlandığı bir çocuk koruma çerçevesine sahip olmak.

İPUCU:

Çocuklar tüm bu süreci göz korkutucu bir deneyim olarak görebilirler. Cenevre'de çocukların kendilerini daha rahat hissetmelerini, şehri tanımalarını, jetlag etkilerinden kurtulmalarını ve Komite toplantısına birlikte hazırlanmalarını sağlamak için fazladan bir gün planlamak faydalı olabilir.

Çocukları Cenevre'deki Komite ile buluşmaya hazırlayan bir haftasonu konaklamalı program için **Ek 5'e** bakınız.

Çocuk heyetlerinin ziyaretiyle ilgili lojistik ve güvenlik hususları

Heyetinizin Cenevre ziyaretinin lojistiğini planlarken aşağıdakilerin dikkate alınması gerekecektir:

¹⁸ STK'lar; çocuğun kendisinin, akranlarının ve ailesinin riske atılmaması için çocuklarla görüşme yaparken mevcut rehber ilkeler takip etmelidir. Mevcut rehber ilkeler hakkında daha fazla bilgi için STK Grubu ile iletişime geçin.

MADDE	DETAYLAR	DURUM
Heyet ziyaretiyle ilgili masraflar için yeterli bütçe ayırdınız mı?	• Ulaşım, transfer dâhil	
	• pasaportlar / vizeler	
	• pasaportların/vizelerin alınmasının seyahat maliyeti	
	• seyahat ve sağlık sigortası	
	• aşılama (uygun olduğu hallerde)	
	• her bir çocuk katılımcı ve destek çalışanı için konaklama ve harcırah	
Heyet üyelerinin bireysel ihtiyaçlarının bir sonucu olarak ortaya çıkabilecek ek maliyetler öngördünüz mü? Örneğin:	• dil desteği	
	• engelli bir katılımcı için destek çalışanı	
	• çalışan bir çocuk için ikame ödemesi (uygun olduğu hallerde)	
	• ihtiyacı olan çocuklar için banyo setleri ya da uygun kıyafetler (örneğin kalın kıyafetler)	
Heyet üyelerinin Cenevre'ye seyahat etmek için pasaport ya da vize alması gerekiyorsa, bunları almak için gereken süreyi hesaba kattınız mı?	• herkes için gerekli olan ebeveyn/veli izni ve belgeleri	
	• pasaport talep etme ve pasaportu alma süresi	
	• STK Grubundan vize için davet mektubu talebi	
	• vize talep etme ve vizeyi alma süresi	
Ebeveynleri, bakım verenleri ve çocukları karar alma süreci ve hazırlıklarla ilgili yeterince bilgilendirdiniz ve süreçlere dâhil ettiniz mi?	• her bir heyet üyesi için ebeveynlerden ya da bakım verenlerden ve çocukların kendilerinden seyahat etme rızası alınması (vize gerekmediği haller de dâhil olmak üzere).	
	• acil durum irtibat bilgileriyle birlikte ebeveynler ve bakım verenlerle seyahat planının paylaşılması	
	• çocukların Cenevre'deyken ebeveynleri ya da bakım verenleriyle iletişim kurmasını sağlamanın yolları (telefon, e-posta, toplu / bireysel)	
	• çocuklara eşlik edecek yetişkinlerin ("refakatçiler") belirlenmesi ve hazırlanması	
Uygun bir çocuk koruma politikanız ve Cenevre ziyaretini kapsayan bir risk değerlendirmeniz var mı?	• katılımcılara ve velilerine koruma politikası hakkında önceden bilgi verilmesi	
	• ortaya çıkabilecek herhangi bir sorun için tüm heyet üyelerine yazılı plan / rehberlik / iletişim bilgileri sunulması	
	• acil durumlar için yeterli sayıda personel olması	
	• Komite ile zor ya da hassas konuları paylaşan çocuklar için psikolojik destek planlanması	
	• Bu konuların ele alınması konusunda personelin eğitilmesi	
Heyet üyelerinin ilgili tüm destek ihtiyaçları ve heyet ziyareti sırasında bu ihtiyaçların nasıl karşılanacağı konusunda bilginiz var mı?	• Dil	
	• Beslenme	
	• Din	
	• Sağlık	
	• STK Grubu / ÇHS Sekreteriyasına yapılan ilgili talepler (örneğin tekerlekli sandalyeyle binaya erişim, tercümanlar, ibadet yerleri)	
Heyet için Cenevre'deyken kalacak yer ve yemek ayarladınız mı?	• konaklama (kahvaltı dâhil mi? tek kişilik odalar mı paylaşımlı odalar mı? katılımcıların istekleriyle uyum içinde mi?)	
	• öğle yemekleri	
	• atıştırmalıklar	
	• akşam yemekleri	

İPUCU:BM Komite'si oturum öncesi çalışma grubunda sadece İngilizce, Fransızca ve İspanyolca dillerinde tercüme vardır. Diğer üç BM diline (Arapça, Çince, Rusça) tercüme talep üzerine sağlanabilir. Çocuk toplantısı için tercüme hizmeti sağlanmaz. Tercümanlar STK'lar tarafından sağlanmalıdır. STK Grubu da yardımcı olabilir. STK Grubu ile önceden iletişime geçin.

STK Grubu, bir Komite oturumuna katılan tüm STK'lar için pratik bir El Kitabı sağlar. Bu el kitabı; Cenevre'de ulaşım, konaklama ve yerel bölgeyle ilgili pratik bilgiler içerir. El kitabı; iklim, para birimi ve yaşam standardıyla ilgili ayrıntılar da dâhil olmak üzere, çocuklara Cenevre'de onları nelerin beklediği konusunda tavsiyelerde bulunacak materyallerin hazırlanmasında yararlı bir temel oluşturur. STK Grubu ile iletişime geçilerek alınabilir ve Komite ile toplantılara katılmak üzere Cenevre'ye seyahat eden tüm STK'lara rutin olarak gönderilir. Bunu, kendi çocuk heyetiniz için tercüme etmeyi ve/veya uyarlamayı düşünmelisiniz.

Bilgilendirme toplantıları

Oturum öncesi toplantılardan önce, STK Grubu, Palais Wilson'daki STK'lar için çocukların katılması gereken bir bilgilendirme toplantısı düzenler. Bu toplantı, ön oturumun nasıl işleyeceği ve toplantı adabı hakkında bilgiler içerir.

STK Grubu talep üzerine çocuk heyeti ve beraberindeki yetişkinler için bilgilendirme toplantıları da düzenleyebilir. Bu toplantılar; çocukları Palais Wilson ile tanıştırmayı, kuralları ve düzenlemeleri gözden geçirmeyi, toplantıların nasıl işleyeceğini açıklamayı ve çocuklara soru sorma fırsatı vermeyi amaçlayacaktır. Zaman ve program elverirse, çocuklara toplantının yapılacağı oda gösterilebilir.

Oturum öncesi çalışma grubu

Ön oturum, incelenecek Taraf Devlete sormak üzere konuların listesini hazırlamada Komite'ye yardımcı olacak teknik bir toplantıdır. Bu oturum, özellikle çocuk dostu değildir. Ayrıca formatı ve kapalı olması nedeniyle genellikle az katılımcılı bir toplantıdır. Genel olarak, ön oturuma Komite ve ÇHS Sekreteryası üyelerine ek olarak en fazla on iki katılımcı katılır. Herhangi bir düzenleme yapmadan önce, ön oturuma kimleri göndermek istediğinizi STK Grubuna danışın. Ön oturuma katılmak isteyen STK temsilcilerinin bir listesini STK Grubuna gönderirken, lütfen katılmaları gerekiyorsa çocukların adlarını ve adreslerini de ekleyin. Adresler STK'nız olabilir.

Katılımcılar, genellikle ulusal, bazen de uluslararası STK'ları, UNICEF veya diğer BM kuruluşları gibi hükümetler arası organları ve rapor sunan çocuk ombudsmanları gibi ulusal insan hakları kurumlarını içerir. Ön oturumu gözlemlemek, çocukların ÇHS raporlama sürecini ve Komitenin sonuç gözlemlerini formüle etme şeklini daha iyi anlamalarını sağlayabilir. Bu da daha anlamlı bir katılım sağlar. Sivil toplum örgütleri, oturum öncesi çalışma grupları için heyetleri oluştururken, çocuk örgütlerinin uzmanlığını göz önünde bulundurmamayı ihmal etmemelidir. Bu, çocuk işçiliği ya da çocukların silahlı çatışmalara dâhil edilmesi gibi konuların tartışıldığı durumlarda özellikle önemlidir.

Başkan tarafından yapılan girişin ardından, STK'lardan ve diğer sivil toplum kuruluşlarından, ÇHS'nin hükümet tarafından uygulanmasına yönelik olarak kaydedilen ilerlemeleri kapsayan ve temel sorunlarının ana hatlarını açıklayan kısa resmi sunumlar yapmaları istenecektir. Komite üyeleri daha sonra, sunumlara ve Taraf Devlet, STK, BM kuruluşları raporları ve diğer raporlar hakkındaki okumalarına dayanarak sorular soracaklar.

Bunlar not edildikten sonra, katılımcıların soruları nasıl cevaplayacaklarına karar vermeleri için kısa bir ara verilecektir. Katılımcılar, Komitenin sorularını yanıtlamaya başlayacaktır. Ancak, daha fazla açıklama için sözlerine ara verilebilir. Çalışma grubu süresince görüşmeler bu şekilde devam eder. (Oturum öncesi çalışma grubu prosedürleri hakkında daha fazla ayrıntı, STK Grubu'nun *Çocuk Hakları Komitesi'ne raporlama yapan STK'lar için Rehberi'nde* bulunabilir.) Çocuklar ayrıca STK sunum süresi boyunca konuşabilir ve isterlerse Komite'nin sorularına cevap verebilirler.

VAKA ÇALIŞMASI

Ön oturma katılmak, Birleşik Krallık

2008 yılındaki Birleşik Krallık ön oturumu sırasında İngiltere, İskoçya ve Galler'den çocuklar, STK'nın Komite heyetinin bir parçasını oluşturdu. STK'ların heyetlerinde çocuklara yer vermeleri önemliydi. Böylece çocukların sesi, resmi raporlama sürecinin bir parçası olarak ve ayrıca Komite ile (günün ilerleyen saatlerinde daha geniş bir çocuk heyetiyle gerçekleşen) bir çocuk toplantısı aracılığıyla duyulabildi. Birleşik Krallık'ın resmi STK heyetine katılan en küçük çocuk 12 yaşındaydı. Çocuklar, kendi ülkelerinde diğer heyet üyeleriyle birlikte haftasonu faaliyetleri aracılığıyla Cenevre'ye seyahat etmeden önce ön oturma hazırlandı. Bu faaliyetler, sunum hazırlamayı ve Komiteye sundukları raporlarda çocukların gündeme getirdiği konularla ilgili bilgi sahibi olmayı içeriyordu. Heyet üyelerinin tümü, ön oturumdan önceki gece Cenevre'de bir araya gelerek birbirlerini tanıma fırsatı elde etti. Ön oturum sırasında çocuklar, Birleşik Krallık'taki temel çocuk hakları sorunları hakkında sunumlar yaptılar ve STK temsilcileri ve Çocuk Komiserleri ile birlikte Komitenin sorularını yanıtladılar. Bir yetişkin, tartışılan farklı mevzuat ve politikaların içeriğini açıklayarak toplantı boyunca çocuklara destek oldu. Ayrıca toplantı sırasında çocukların sorularını yanıtlamak ya da endişelerini gidermek için de hazır bulundu. Ön oturumun ardından çocuklar, tartışmaların takip edilmesi zaman zaman zor olsa da, odada olmanın, tartışmaya katkıda bulunmanın ve Komite tarafından sorulan soruları yanıtlamanın önemli olduğunu söylediler. STK'lar tarafından verilen mevzuat, politika ve araştırmaya dayalı analitik cevapların yanı sıra, Komitenin onların bakış açılarını ve yaşadıkları deneyimleri duymasının da önemli olduğunu düşündüklerini belirttiler.

İngiltere Çocuk Hakları İttifakı (Children's Rights Alliance for England)

Çocuk toplantısı

Çocuk toplantıları henüz raporlama sürecinin resmi bir parçası değildir ve önceden Komitenin ön oturum programına dâhil edilmelidir. Bu, STK Grubu tarafından kolaylaştırılabilir. Bu nedenle STK'lar, bir çocuk heyetinin Komite ile ayrıca görüşmesini desteklemek istiyorlarsa, STK Grubunu da bilgilendirmelidir.

Çocukların toplantısı genellikle bir saat sürer ve ön oturumdan hemen önce ya da hemen sonra planlanır. Komite Başkanı, Taraf Devlet incelemesi için Ülke Raportörü olarak görev yapan Komite üyesiyle birlikte genellikle hazır bulunur (sonraki bölümde Raportörün rolüne ilişkin ayrıntılara bakınız). Genellikle, diğer Komite üyeleri de katılacaktır. Toplantının ön oturumdan çok daha az resmi olması amaçlanmıştır ve Komite üyeleri, ön oturum için kullanılan daha resmi oturma düzeni yerine genellikle çocuklarla oturur.

Toplantı, çocukların görüşlerini (ve kendi ülkelerindeki çocukların görüşlerini) paylaşmaları için bir fırsattır. Çocuklar, kendilerine eşlik eden STK temsilcilerinin hazır bulunmasını isteyip istemediklerine karar verebilirler. Bazı durumlarda, çocuklar STK'ların hazır bulunmasını tercih etmişlerdir (kendilerini rahat hissetmelerine yardımcı olmaları ya da belirli ihtiyaçları karşılamaları için). Diğer durumlarda, çocuklar Komite ile özel bir toplantı yapmayı tercih etmişlerdir. STK Grubunun bir temsilcisi de kolaylaştırıcı olarak toplantıda hazır bulunacaktır.

Komite önce kendisini tanıtacak ve çocuklara isimlerini soracaktır. Daha sonra çocukların temel öncelikleri, ilgi alanları ve önerileri hakkında bir sunum yapmalarına izin verecektir. Resmi oturum öncesi çalışma grubundan farklı bir şekilde, Komite üyeleri çocuklara bir dizi soruyu aynı anda sormak yerine her seferinde bir soru soracaktır. Çocuklar, Başkan tarafından söylendiğinde, mikrofonlara konuşmalıdır. Bir saat sonra Başkan toplantıyı kapatacak ve katılım için çocuklara teşekkür edecektir.

İPUCU: PowerPoint sunumlar ya da videolar Komite'nin toplantı odasında genellikle gösterilmez. Ancak, Belçika ve Kore'den çocukların videolarının gösterildiği bazı olumlu istisnalar mevcuttur. Lütfen böyle bir sunumunuz varsa STK Grubunu bilgilendirin. Bu cihazların kullanımının fizibilitesini araştırmak için ÇHS Sekreteryası ile temas kurulacaktır.

Komite ile bir toplantıya katılan çocuklara deneyimleri sorulduğunda, neredeyse hepsi Komite'nin onları dinlediğini ve onların söylediklerini duymak istediğini hissettiğini söyledi. Çocukları Komite ile geçirecekleri sınırlı süreye hazırlamak, toplantıyla ilgili gerçekçi olmayan beklentilere kapılmamaları için önemlidir. Çocuklar, toplantıyı temel endişelerini vurgulamak ve sonuç gözlemlerinde görmek istedikleri hakkında konuşmak için bir fırsat olarak görmeye teşvik edilmelidir. STK'lar, çocuklara Komitenin sonuç gözlemlerini oluştururken kendi raporlarını da dikkate alacağını hatırlatmalıdır.

VAKA ÇALIŞMASI

Çocukları Komite toplantısına hazırlamak, Kenya

Akranları tarafından Kenya'daki çocukların görüşlerini temsil etmek üzere seçilen dört genç heyet üyesi, daha önce ülke dışına seyahat etmemişti. Onları destekleyen STK, sadece raporlama sürecinin farklı yönleri hakkında değil, aynı zamanda Cenevre'ye vardıklarında onları nelerin beklediği konusunda da çocukların çok iyi bilgilendirilmelerinin önemli olduğu görüşündeydi. Topluluk önünde konuşma eğitimi ve Komite'yle görüşmeden önce Palais Wilson'a bir tanıtım ziyareti, genç üyelerin özgüvenini artırma konusunda yardımcı oldu. Genç üyeler ile Komite arasında bir saatlik bir toplantı yapıldı. Çocuklara toplantıyı yönetme ve kendilerini en çok ilgilendiren konulara odaklanma fırsatı vermek için başka yetişkinler toplantıda yer almadı. Her genç üyeden belirli bir temayı yönetmesi istendi. Temalar, Kenya'daki kilit karar alıcılarla yapılan ulusal bir toplantı sonrasında çocuklar tarafından seçildi ve şu konulara odaklanıldı: HIV / AIDS, kırsal topluluklardaki çocukların ihtiyaçları, sokak çocukları ve kurumlardaki çocukların ihtiyaçları. Genç üyelerin her biri temaları hakkında (kişisel deneyime sahip oldukları ve başkalarının görüşlerini temsil ettikleri) kısa bir sunum yaptılar ve Komite üyelerinin sorularını yanıtladılar. Toplantının ardından genç üyeler oturum öncesi çalışma grubuna gözlemci olarak katıldı.

Kenya Çocukların İlerlemesi İttifakı (Kenyan Alliance for the Advancement of Children (KAACR))

Oturum

Periyodik bir Devlet raporunun incelenmesi bir güne yayılır (her biri üç saatlik iki toplantı). İhtiyari Protokol kapsamındaki bir raporun incelenmesi ise yarım günden fazla sürer (üç saatlik bir toplantı). Her iki Protokol kapsamındaki raporların sunulduğu durumlarda, genel oturumdaki değerlendirme bir tam güne (her biri üç saatlik iki toplantı) uzatılabilir. ÇHS ve her iki İhtiyari Protokol (İP) gözden geçirildiğinde, oturum 1,5 gün sürer.

Hükümet Komitenin önüne geldiğinde, üyeler STK'lardan ve çocuklardan alınan bilgilere dayanarak ek sorular sorabilir ve yorumlar yapabilir. Hükümet heyetinin kısa bir açılış konuşması yapması istenecek ve ardından Komite üyeleri hükümete bir dizi soru yöneltecektir.

STK'lar ve çocuklar genel oturuma katılmayı düşünmelidir. Bu oturum halka açıktır ve STK'lar ve çocukların konuşma hakları olmamasına rağmen, hükümetle diyalogu kapsamlı bir şekilde görebilmek için gözlemci olarak katılabilirler. Bununla birlikte, çocuklar üç saatlik bir seansın tümünü takip etmekte zorlanabilir ya da sıkılabilirler. Çocuklara eşlik eden yetişkinler, çocukların dikkat çekmeden toplantı odasından çıkıp kafeteryada bilgi alışverişi yapabilecekleri ya da başka aktiviteler yapabilecekleri molalar ayarlamalıdır. Gözlemi daha anlamlı kılabilmek için, bireysel ya da toplu görevler planlamak da önemlidir (örneğin, çocuk raporunda değinilen konulara yapılan atıfların not edilmesi, daha sonra medyada ya da diğer izleme faaliyetlerinde kullanmak üzere hükümet temsilcilerinin konuşmalarından alıntılarının seçilmesi, çizgi roman ya da illüstrasyonlar için oturum katılımcıların çizimlerinin yapılması vb.).

STK Grubu, oturumların özetlerini¹⁹ hazırlar. Ancak bu “orada olmakla” mukayese edilemez ve resmi özetler genellikle tartışmadan aylar sonrasına kadar tüm dillerde mevcut olmaz. Ek bilgi sunmak, güncellemeler sağlamak ya da sorular önermek için hükümetle yapılacak toplantı öncesinde ve sırasında Komite üyeleriyle gayri resmi olarak görüşmek de mümkün olabilir. Ancak Komite, genel oturum sırasında STK'lar ya da çocuklarla resmi olarak bir araya gelmez.

¹⁹Özetler, www.childrightsnet.org adresinde ülke raporları şeklinde mevcuttur.

5. Raportör ziyareti aracılığıyla çocukların görüşlerinin paylaşılması

Her Taraf Devlet incelemesi için, Komitenin bir ya da iki üyesi Ülke Raportörü olarak atanır. Ülke raportörleri, bu incelemenin öncü Komite üyelerini oluşturmaktadır. Raportör, Komite'nin STK'ları, UNICEF'i ve Taraf Devleti sorgulamasına liderlik edecektir.

Pek çok STK, Raportörün - ve dolayısıyla Komite'nin - çocukların hayatları hakkında doğrudan bilgi almasını sağlamak için Ülke Raportörünü ülkelerini ziyaret etmeye davet etmektedir. Raportör ziyareti, Komite'nin çocuklarla onların ortamında buluşmasını, çocukları etkileyen temel sorunları anlamasını sağlar ve çocuk dostu bir ortamda çocuklara endişelerini tartışmaları için daha fazla zaman tanıyabilir.

Raportör ziyareti **Taraf Devlet incelemesinden önce** gerçekleşiyorsa, inceleme sırasında Komite'nin görüşlerini etkilemekten kaçınmak için, düzenlenen toplantılar sadece çocuklarla ve sivil toplum temsilcileriyle yapılmalıdır. Bununla birlikte, Raportör bu ziyareti Taraf Devlet incelenmesinden sonra yaparsa, hükümet, STK ve ombudsmanlık temsilcileriyle toplantılar yapılması önerilmektedir. Bu toplantılarda takip konusuna odaklanılmalıdır.

Raportör ziyareti, daha çok sayıda ve daha farklı geçmişlere sahip çocuğun ÇHS raporlama sürecine aktif olarak katılmasına olanak tanıyan son derece yararlı bir araçtır. Bu ziyaret, özellikle STK'ların Cenevre'ye bir heyet götüreceği fonu olmadığı, ancak çocukların Komite üyeleriyle doğrudan görüşmesini sağlamak istedikleri durumlarda faydalıdır.

Yine de, ülkenin durumuna bağlı olarak, Raportörü ülkeye davet etmek olumsuz algılanabilir ve hatta riskler içerebilir. Bu tür riskleri değerlendirmeli ve ziyaretin meşruiyetini ve en önemlisi Raportör ile konuşan çocukların güvenliğini sağlamak için yetkililerin bilgilendirilmesinin ya da resmi onaylarının alınmasının gerekip gerekmediğinin değerlendirmesini yapmalısınız.

Raportör Ziyaretinin Organize Edilmesi

Raportör ziyaretleri genellikle STK'lar veya UNICEF tarafından finanse edilmektedir. Maliyetler genellikle uçuşları, yerel seyahatleri, konaklama ve muhtemelen ilgili Komite üyesi için günlük harcırahı içermektedir. Raportör ziyaretleri düzenlenmesine ilişkin katı ve kesin kurallar yoktur ancak STK'lar aşağıdakileri dikkate almalıdırlar:

- ⊗ Komite üyesini davet ederken yeterli zaman verilmelidir (öncelikle Komite Sekreteryası aracılığıyla ve gerekirse STK Grubunun desteğiyle) ve etkili bir ziyaret planlanmalıdır.
- ⊗ Raportör ziyareti için gerekli vizelerin alınabilmesi için zaman faktörü dikkate alınmalıdır.
- ⊗ Raportör ziyaretinin finansmanı ve organizasyonu konusunda yardım için UNICEF, uluslararası STK'lar, çocuk ombudsmanı gibi paydaşlardan yardım istenebilir.
- ⊗ Özellikle birden fazla kuruluşun dahil olması durumunda ziyaretle ilgili olarak Komite üyesiyle irtibat kurmak üzere bir kişi belirlenmelidir.

- ⊗ Raportör ziyareti programına çocuklar dahil edilmeli veya bu çalışmayı liderlik etmeleri için çocuklar desteklenmelidir.
- ⊗ Raportöre özellikle görmek istediği bir şey olup olmadığı sorulmalıdır.
- ⊗ Çocuk evleri, kasabalar, hastaneler, okullar ve çocuk ceza infaz kurumları veya tutukevleri gibi farklı ortamlara ve kurumlara ziyaretleri dahil etmek faydalı olacaktır.²⁰
- ⊗ Faaliyet programında çeşitlilik sağlanmalıdır - örneğin parlamento etkinlikleri, çocuklarla toplantılar, ortaya çıkmakta olan ve mevcut çocuk hakları ihlalleri hakkında STK'larla yapılan tartışmalar, hükümet yetkilileriyle bir araya gelme ve belirli ortam veya kurumlara ziyaretler yer alabilir.
- ⊗ Raportörün ülkenin hangi bölgelerini ziyaret edeceği hususu- ziyaretlerin iki ila dört günden daha uzun sürmesi muhtemel değildir.
- ⊗ Raportör ziyaretini çocuklar, devlet makamları, medya, yargı sistemi ve genel kamuoyu nezdinde çocuk hakları konusunda farkındalık yaratmak fırsatı olarak kullanma olanakları belirlenmelidir.

VAKA ÇALIŞMASI

Raportörün Galler ziyareti

Raportörün Galler ziyareti, ön oturumdan sonra ve Cenevre'deki Taraf Devlet incelemesinden önce gerçekleşti.

Cenevre'deki ön oturum sırasında, Funky Dragon üyeleri (Galler çocuk ve gençlik meclisi) Ülke Raportörleriyle ilk kez bir araya geldiler. Kendisi üç günlüğüne Galler'i ziyaret etmek üzere Galler Çocuk Komiseri tarafından davet edilmiştir. Raportör ziyaret tarihi yaklaşırken çocukların Galler'de gerçekte nasıl yaşadıklarını görme fırsatı bulmak istediğini ifade etmiştir.

Bunu göz önünde tutarak Funky Dragon üyeleri Raportörü kendileriyle Merthyr Tydfil'deki Gurnos Estate'teki 3G Projesi'nde buluşmaya davet etmişlerdir. Burası Avrupa'nın en büyük sosyal konut sitelerinden birisidir ve işsizlik ve hastalık oranlarının yüksek düzeyde olduğu Galler'in en yoksul bölgelerindedir. 3G Projesi çocuklar için bir sığınma evidir ve yıllar boyunca birçok Funky Dragon üyesine yardımlar sağlamıştır. Raportör, 3G'de Funky Dragon üyeleri ve yerel bölgeden diğer çocuklarla bir araya gelmiştir. Funky Dragon'un araştırmasının bulguları çocuklarla tartışılmış ve Raportör, bulguların çocukların günlük yaşamlarıyla ne şekilde ilişkili olduğunu dinlemiştir. Resmi toplantı ve görüşmelerden sonra Raportör çocuklar tarafından site çevresinde keşif amaçlı bir yürüyüşe davet edilmiştir. Bu sırada Galler'de sıklıkla görüldüğü üzere bardaktan boşanırcasına yağmur yağmıştır. *Raportörün paltosunu giyip şemsiyesini alarak çocuklara yaşadıkları bölgedeki gezintide eşlik etmesi takdir edilmiştir. Yürüyüşten sonra herkes yerel bir pizza restoranının sıcak ortamına kendini atmış ve sohbet gece geç saatlere kadar devam etmiştir.*

Ertesi gün öğleden sonra Galler Meclisi'nde Galler Birinci Bakanı Rhodri Morgan, Galler Çocuk Komiseri ve Raportörün resmi konuşmalarını dinlemek için ısıtılı binalarda tekrar buluştuk. Konuşması sırasında Raportör, Funky Dragon'daki çocuklara ziyaretini organize ettikleri için teşekkür etmiş ve ziyaretten duyduğu memnuniyeti dile getirmiştir.

Funky Dragon

Komite Raportörünün ziyaretlerinde kullanılacak güzergâh örnekleri için **Ek 6'ya** bakınız. Çocuklar, STK'lar ve BM Raportörü arasında üst düzey bir toplantı gündemi örneği için **Ek 7'ye** bakınız.

²⁰ Bu yayının baskıya girdiği tarihte Komite, Raportör ziyaretleri sırasında farklı aktörlerle ne zaman görüşmenin uygun olacağını tartışmaktaydı. Mevcut uygulamalar hakkında bilgi için lütfen STK Grubu ile iletişime geçiniz.

Raportör ziyaretinin stratejik olarak planlanması

Bir Raportör ziyaretinin gerçekleşmesi için en uygun zamanı belirlemek önemlidir. Bu durum belirli bağlama ve çocukların en çok etkilemek istediği sonuca bağlı olabilir. Eğer çocuklar Komitenin sonuç gözlemlerini etkilemek isterlerse ziyaretler genellikle oturum öncesi çalışma grubu ve Taraf Devlet incelemesi arasında gerçekleşir. Ancak çocuklar ağırlıklı olarak tavsiyelerin takibini ve uygulanmasını etkilemek istiyorlarsa, çocukların/Raportörün ortaklaşa olarak hükümet, BM kuruluşları, ombudsmanlar, STK'lar ve medya ile toplantılar yapmalarına fırsatlar yaratmak amacıyla söz konusu Raportör ziyareti oturumdan sonra yapılabilir.

Raportör ziyaretlerine katılan veya bu ziyaretlere destek olan STK'lar ve çocuklar, STK Grubuna ziyaretlerin yalnızca sonuç gözlemlerinin içeriği üzerinde değil aynı zamanda ülkelerindeki devlet görevlileri ve çocuklar arasında çocuk hakları konusundaki farkındalık düzeyleri üzerinde de önemli bir etkisi olduğunu belirtmişlerdir.

... [Raportör'ün] ülkemizi ziyaret etmesi çok önemliydi. Bize dikkate alındığımızı ve önemli olduğumuzu hissettiren somut bir adımdı. Raportörün halka açık etkinliğe katılımı çocuk örgütlerini çocuk haklarının savunulması ve geliştirilmesi ile ilgili çalışma konusunda motive etmiştir. (Raportör ziyareti hakkında konuşan çocuk)²¹

²¹ Çocuk Hakları Sözleşmesi STK Grubu (2009), *Çocuk Hakları Sözleşmesi için raporlama sürecinde çocukların katılımını en üst düzeye çıkarmak*.

6. Çocuk raporlama sonuçları

Sonuç gözlemleri

Sonuç gözlemleri, bir Taraf Devlet incelemesinin ardından Komitenin vardıkları sonuçları ortaya koyar. Bu gözlemlerde devlet makamları, STK'lar, BM kuruluşları, ombudsmanlar, çocuklar vb. ile yapılan toplantıları ve bunların raporları dikkate alınmaktadır. Sonuç gözlemleri, Taraf Devletin ÇHS'nin uygulanmasında elde ettiği başarıları, Komitenin mevcut veya olası çocuk hakları ihlallerine ilişkin endişelerini ve durumu düzeltmek veya çocuk haklarını daha da geliştirmek ve korumak için Taraf Devletin almasını istediği tedbirleri ortaya koymaktadır. Sonuç gözlemleri Komite Sekretaryası tarafından Taraf Devlete gönderilir. STK Grubu, periyodik raporlama sürecinin bir parçası olarak rapor sunan tüm STK'lara ve çocukların liderliğindeki kuruluşlara sonuç gözlemlerinin bir kopyasını gönderir.

STK Grubu tarafından yürütülen araştırma, hem çocukların ÇHS raporlama sürecine katılımını destekleyen STK'ların hem de çocukların kendilerinin çoğunlukla **Komitenin sonuç gözlemlerine çocukların seslerinin ve deneyimlerinin yansıtıldığını hissettiklerini göstermektedir.**

STK'ların sonuç gözlemlerini yayınladıktan sonra **mümkün olan en kısa sürede** çocuklara erişebilecekleri bir biçimde ulaştırmaları önemlidir. Sonuç gözlemlerini çocuklara ulaştırmak çocukların tüm raporlama sürecine tam olarak katılabilmelerini sağlamak için çok önemlidir. Çocukların, yaptıkları katkıların tavsiyeler üzerinde nerede doğrudan veya dolaylı bir etkisi olduğunu belirlemek konusunda desteğe ihtiyaçları olabilir.

Sonuç gözlemleri İnsan Hakları Yüksek Komiserliği'nin şu web sitesinden indirilebilir:
<http://www2.ohchr.org/english/bodies/crc/sessions.htm>

Pek çok STK sonuç gözlemlerinin yaygınlaştırılmasında öncü rol oynamaları için çocukları desteklemektedir. Farklı yaygınlaştırma yöntemleri şunları içermektedir:

- ☉ Sonuç gözlemlerinin çocuk versiyonunu oluşturmak
- ☉ Sonuç gözlemlerinin yerli diller veya azınlık dilleri de dahil olmak üzere ulusal dillere çevrilmesi
- ☉ Sonuç gözlemlerini raporlama sürecine katılan tüm çocuklara ve bunu yapmalarını destekleyen kuruluşlara ve yetişkinlere göndermek
- ☉ Çocuklara sonuç gözlemlerini anlatmak için bloglar, podcast'ler, çevrimiçi içerik ve filmler oluşturmak
- ☉ Sonuç gözlemlerini çocuklarla paylaşmak ve atılması gereken adımları tartışmak için etkinlikler düzenlemek. Sonuç gözlemlerini çocuklara yayma yükümlülüklerini yerine getirmesine yardımcı olmak anlamında Taraf Devleti buna dahil etmek de yararlıdır.
- ☉ Sonuç gözlemlerini uygularken Taraf Devletin ilerlemesinin nasıl izleneceğine karar vermek için çocuklarla birlikte çalışmak

- ⊗ Çocuk hakları meseleleri konusunda farkındalığı arttırmak ve bunların tartışılmasını sağlamak için medyayı ve çocuk medyasını kullanmak
- ⊗ Üye kuruluşları birlikte çalıştıkları çocuklara sonuç gözlemlerine ilişkin bilgi sağlama konusunda teşvik etmek.

VAKA ÇALIŞMASI

Sonuç gözlemlerinin yaygınlaştırılması, Peru

2005 yılındaki raporlama sürecine katılımlarının yanı sıra, Peru ulusal çocuk ağı olan REDNNA Peru'dan gelen çocuklar, sonuç gözlemlerinin ülke çapında yaygınlaştırılmasının önemli olduğunu düşünmüşlerdir. Bu süreç bir yıl boyunca devam etmiştir ve okul meclisi üyesi olan çocuklar, çalışan çocuklar, ebeveyn bakımından yoksun olan çocuklar, yerli çocuklar da dahil olmak üzere farklı geçmişlere sahip çocukların ve çocuk hakları STK'ları tarafından desteklenen birleşik örgütlerin yoğun çabaları ile hayata geçirilmiştir. Sonuç gözlemlerinin versiyonları, çocukların okuyabilmesi için hem İspanyolca hem de Keçuva dilinde hazırlanmıştır. Peru genelinde halka açık 21 farklı etkinlik düzenlenmiştir.

Çocuklar sonuç gözlemlerini Komite'ye sunmuş ve yaş ve kültüre uygun materyal ve yöntemleri kullanarak katılımcılara, sonuç gözlemlerinin çocukların yaşamlarının gerçekliği ile nasıl ilişkili olduğunu göstermişlerdir. Çocuklar, yerel makamların temsilcileri ile sonuç gözlemlerini analiz etme ve tartışma, ortaya çıkan bazı sorunlara çözüm önerisi geliştirme ve sonuç gözlemlerinin uygulanmasına yönelik verilen taahhütleri teşvik etme fırsatı bulmuşlardır. Sürekliliğin sağlanması önemli olduğundan, hükümet yetkilileri ve sivil toplum arasında sonuç gözlemlerine ilişkin farkındalığın artırılması için ulusal etkinlikler Lima'da da gerçekleştirilmiştir.

Liderliğini çocukların yürüttüğü bir kuruluş, Komite Başkan Yardımcılarından birini Peru'yu ziyaret etmek üzere davet etmiş ve sonuç gözlemlerinin yaygınlaştırılması faaliyetlerine katılmasını sağlamıştır. Pek çok farklı bölge ve kültürden gelen çocuklar Kongre üyelerine bir yasa teklifinde bulunarak, Peru Hükümeti'ni Çocuk Hakları Komitesi tarafından sunulan tüm tavsiyeleri eksiksiz uygulamaya mecbur kılmışlardır.

Save the Children (Çocukları Kurtarın Vakfı) İsveç: Latin Amerika ve Karayipler

Çalışmanın takibi ve izlemenin sürdürülmesi

Hem çocuklar hem de STK ve Taraf Ülkeler açısından sonuç gözlemlerinin yayınlanması ÇHS raporlama sürecinin sonlandığı anlamına gelmez, gelmemelidir. Çocukların çocuk haklarıyla ilgili raporlama ve kampanya yürütme hevesinden yararlanılması -ve çocukların çocuk hakları izleme faaliyetlerine dahil edilmesi- çocukların ÇHS raporlama sürecine yönelik istek ve beklentilerinin karşılanmasının garanti altına alınmasına yardımcı olacaktır. Bu sayede çocukların, çocuk hakları için bir değişim yaratabilmesi ve ulusal ve yerel düzeyde kanun, politika ve uygulamalar üzerinden gerçek bir etki yaratmaları mümkün olacaktır.

Sonuç gözlemlerinin takip edilmesi sürecinde STK'ların çocukları dahil edebilecekleri çalışma yelpazesi yaratıcılıkla (ve finansmanla!) sınırlıdır. Aşağıda sunulan liste tam anlamıyla kapsamlı olmasa da hangi STK'ların çocukların öz savunuculuk faaliyetlerini desteklemeye yönelik sürdürülebilir çalışmalar planlamaya başlayabileceği ve insan hakları izleme faaliyetlerine dahil olabileceği hakkında bir fikir sunmayı amaçlamaktadır:

- ☑ Sonuç gözlemlerinin ortaya koyduğu belirli çocuk hakları konularında kampanya yapılması
- ☑ Medya aracılığıyla çocuk haklarının desteklenmesi
- ☑ Devlet yetkilileri, uygulayıcılar ve çocuklarla çalışan diğer yetişkinler arasında çocuk hakları konusunda farkındalık yaratılması
- ☑ Çocukların, çocuk hakları ve insan haklarının izlenmesine ilişkin bilgileri akranlarıyla paylaşmalarının desteklenmesi

-
- ❑ Öğrenilen dersler dikkate alınarak bir sonraki periyodik raporlama sürecinin planlanması
 - ❑ Sonuç gözlemlerini ele almak üzere Taraf Devletlerle doğrudan çalışılması
 - ❑ Parlamentoda gündeme gelen tartışma, soruşturma ve soruların güvence altına alınması
 - ❑ Çocuk hakları hususunun tartışılabilmesi için çocuklara yönelik ulusal etkinliklerin düzenlenmesi
 - ❑ Farkındalığı artırmak için okullarda, gençlik kulüplerinde, çocuk yuvalarında ve diğer kurumlarda çocuk hakları topluma erişim oturumlarının düzenlenmesi
 - ❑ Çocuklar tarafından geliştirilen göstergeleri kullanılarak ÇHS uygunluğunun kalıcı bir şekilde ve çocukların öncülüğünde izlenmesini sağlamak amacıyla bir grup oluşturulması
 - ❑ Sonuç gözlemlerinin metnine ve statüsüne ilişkin adli farkındalığın artırılması da dahil olmak üzere davalarda sonuç gözlemlerinin dikkate alınmasının ve kullanılmasının desteklenmesi
 - ❑ Nesiller arası deneyimlerin ve becerilerin aktarılmasının ve paylaşılmasının sağlanması – çocukların büyüdükçe rollerinden uzaklaştığı ve sıklıkla genç bireyler olarak bu sürece dahil olmaya devam etme fırsatını kaybettikleri gerçeğinden hareketle.

Takip süreci, ülkenizdeki çocuk hakları durumunun değiştirilebilmesi için son derece kilit bir öneme sahiptir. Takip süreçleri için yeterli insani ve mali kaynakların olması ve bunların çocukları da kapsamaları oldukça önemlidir.

VAKA ÇALIŞMASI

Sonuç gözlemlerinin uygulanmasının izlenmesi, İngiltere

2002 yılından bu yana, İngiltere’de çocuk haklarının durumu yıllık olarak raporlanmaktadır. Bu bağlamda Komite tarafından sunulan her bir tavsiye kararı açısından Hükümetin katettiği ilerlemenin tespit edilmesi amacıyla yasalar, politikalar, istatistiksel ve uygulamaya yönelik araştırmalar, insan hakları ve parlamenter izleme organlarından gelen sonuçlar, mahkeme kararları ve çocukların görüş ve deneyimlerine ilişkin araştırmalar İngiltere Çocuk Hakları İttifakı (CRAE) tarafından analiz edilmektedir. 2009 yılında yeni bir dizi sonuç gözleminin ortaya çıkmasıyla beraber, CRAE çocuklarla beraber çalışarak yıllık izleme raporunun çocuklar için olan versiyonunu oluşturmuştur ve bu sayede çocukların insan hakları konusunda bilgi edinmesi sağlanmış ve İngiltere’de değişim için kampanya yapabilmeleri desteklenmiştir. Bu uygulamalar, çocukların aktivizmini ve kendilerini ilgilendiren konularda kendi insan hakları kampanyalarını desteklemek için devam eden programın bir parçasıdır. Çocuklar, 2007 yılında Komite için üstlendikleri çocuk hakları soruşturmasının bulgularını gözden geçirerek ve Komite’nin sonuç gözlemlerini dikkate alarak 2008 yılı sonlarına doğru üç ayrı kampanya üzerinde çalışmaya başlamışlardır: Mülteci ve sığınmacı çocukların eğitim hakkı, medya tarafından çocuklara yönelik ayrımcılık ve okullarda çocuklar için daha iyi ruh sağlığı desteğine ihtiyaç duyulması.

İngiltere Çocuk Hakları İttifakı

Sonuç

Çocukların aktivizmi, ocuk Hakları Sözleşmesi'nin raporlama sürecine katılmalarıyla ortaya konduğu üzere, insan hakları izleme çalışmalarına yeni bir bakış açısı getirmekte ve çocukların yaşlarına, geçmişlerine ve koşullarına bakılmaksızın ocuk haklarının hayata geçirilmesinde gerçek bir ilerleme sağlamaktadır. Bu rehber ilkeler, halihazırda raporlama sürecine katılmış olan çocukların ve STK'ların deneyimlerine dayanmaktadır ve Komite'nin çocukların kendilerini ilgilendiren çalışmalara katılımlarının ve etkilerinin arttırılmasını taahhüt etmesi sayesinde daha da güçlendirilmiştir. Bu ilerlemelerin, çocuklarla kurulan bu uluslararası ortaklığı daha da geliştirmek ve ileri taşımak adına size ilham vereceğini ve sizi teşvik edeceğini umut ediyoruz.

HS STK Grubu ile iletişime Geçin

ocuk Hakları Sözleşmesi STK Grubu

1 rue Varembe

Cenevre 1202

İsviçre

Telefon: (+41) 22 740 47 30

E-posta: secretariat@childrightsnet.org

Web sitesi: <http://www.childrightsnet.org>

Faydalı belgeler

ÇHS STK Grubu belgeleri

(Yayınlar kısmına bakınız: <http://www.childrightsnet.org/>)

- ☐ Çocuk Hakları Komitesi'ne Raporlama, Cep Rehberim, ÇHS STK Grubu, 2011. (ÇHS raporlama sürecine dahil olan çocuklar için kılavuz)
- ☐ Çocuk Hakları Komitesi'ne Raporlama, STK'lar için Rehber, ÇHS STK Grubu, 2011.
- ☐ Çocuk Satışı, Çocuk Fuhuşu ve Çocuk Pornografisi İhtiyari Protokolü (OPSC) ile Çocukların Silahlı Çatışmalara Dahil Olmasına İlişkin İhtiyari Protokol'e (OPAC) İlişkin Raporlama, Sivil Toplum Kuruluşları için Rehber, ÇHS STK Grubu, 2011.
- ☐ Çocuk Hakları Sözleşmesi'ne ilişkin raporlama sürecine çocukların katılımının en üst düzeyde çıkarılması, ÇHS STK Grubu, 2009.

Diğer Araçlar

- ☐ Çocuk Hakları Sözleşmesi, <http://www2.ohchr.org/english/law/crc.htm>
- ☐ Genel Taahhüt 12: Çocuğun duyulma ve sesini duyurma hakkı, Çocuk Hakları Komitesi, 2009. <http://www2.ohchr.org/english/bodies/crc/docs/AdvanceVersions/CRC-C-GC-12.doc>
- ☐ So you want to consult with children? A toolkit of good practice (Çocuklara mı danışmak istiyorsunuz? Uygulama için araç kiti), International Save the Children Alliance, 2003, http://www.savethechildren.net/alliance/resources/childconsult_toolkit_final.pdf
- ☐ Children as change agents: Guidelines for child participation in periodic reporting on the Convention on the Rights of the Child (Değişimin öznesi olarak çocuklar: Çocuk Hakları Sözleşmesi'ne ilişkin periyodik raporlamaya çocukların katılımına dair rehber ilkeler), World Vision, 2008, http://www.crin.org/docs/Guidelines_for_Child_Participation_in_CRC_Reporting.pdf
- ☐ Implementation Handbook for the Convention on the Rights of the Child, Implementation Checklists (Çocuk Hakları Sözleşmesi Uygulama El Kitabı, Uygulama Kontrol Listeleri), UNICEF, 2007, <http://www.unicef.org/crc/files/Implementation%20Checklists.pdf>
- ☐ UNICEF Çocuk ve Genç Katılımı Kaynak Sayfası: <http://www.unicef.org/adolescence/cypguide/resourceguide.html>
- ☐ UNICEF MAGIC web sitesi, çocuklardan gelen, çocuklarla çocuklar için üretilen medya aktiviteleri ve iyi fikirler, <http://www.unicef.org/magic/index.html>
- ☐ Plan International Child Participation Publications sayfası: <http://plan-international.org/about-plan/resources/publications/participation>
- ☐ Save the Children Alliance Çocuk Katılımı Yayınları Sayfası: <http://www.savethechildren.net/alliance/resources/publications.html#participation>

EKLER

Ek 1

Araştırma etiği beyanı örneği

İngiltere Çocuk Hakları İttifakı (CRAE)

Araştırma etiği beyanı

1. Mesleki Etik

İngiltere Çocuk Hakları İttifakı (CRAE) üyesi bütün personel için Adli Sicil Bürosu (CRB) kontrolleri yapılmalıdır. Talep edilmesi halinde, CRB sertifikasının bir kopyası araştırmaya başlamadan önce ilgili kontrol görevlisine sunulmalıdır. CRAE için veya adına çalışan herhangi bir birey, akran araştırmacı veya kuruluş yaptıkların işin her aşamasında insan haklarını ve eşitliği teşvik etmeyi ve desteklemeyi taahhüt etmelidir. CRAE, insan onurunu ve tüm bireylerin eşit değere sahip olmasını ve gençlerin yanı sıra yaşlı ve genç insanlar arasındaki eşitliği de destekler.

2. Çocukların ve gençlerin araştırmaya dahil edilmesi

Bütün araştırma yöntemleri, katılımcıların ihtiyaçlarına ve yeteneklerine göre uyarlanmalı ve veri toplama öncesinde pilot uygulamaya tabi tutulmalıdır. Belirli durumlarda belirli çocuk veya genç gruplarına danışmanın uygun olmayabileceği kabul edilmektedir.

Akran liderliğinde yürütülen bir araştırmada, çocuklar ve gençler araştırma sürecinin bütün aşamalarına olabildiğince dahil edilirler. Sürekli olarak desteklenir ve konuyla ilgili eğitim alırlar. Bu sayede, bulguların yorumlanması çocuk odaklı bir şekilde gerçekleştirilir, akran liderliğinde yürütülen araştırma değer ve inançlarla ilişkili ve bunlara uygun bir yapıya sahip olur. Zaman ve kaynak kısıtlamalarından dolayı bunun mümkün olmaması durumunda, alternatif katılım biçimleri araştırılmalıdır. Görüşmeler esnasında CRAE personelinin bir üyesi her zaman bütün akran araştırmacılara eşlik eder. Saha çalışmasına başlamadan önce kapsamlı bir risk değerlendirmesi yapılmalıdır.

3. Gönüllü bilgilendirilmiş onam

Tüm katılımcıların araştırmanın neyle ilgili olduğunu, rollerinin ne olacağını, sağladıkları bilgilerle ne yapılacağını ve araştırma bulgularının nasıl ve ne zaman yayınlanacağını anlamalarını sağlamak araştırmacının sorumluluğundadır. Bu mesajların hem sözlü hem de yazılı olarak iletilmesi için yaşa uygun, jargon içermeyen bir dil kullanılmalıdır. Genç katılımcılara BM Çocuk Hakları Sözleşmesi ile ilgili broşürler verilmeli ve bu bilgiler araştırmanın amaçlarına ilişkin bağlam belirlenirken kullanılmalıdır. İletişim güclüğü veya öğrenme bozukluğu olan katılımcıların ve anadili İngilizce olmayan katılımcıların ihtiyaçlarını karşılamak için özel dikkat ve ilgi gösterilmelidir.

Her veri toplama oturumunun başında çocuklardan ve gençlerden araştırmaya katılmaları için sözlü onay alınmalı ve katılımcılara, istedikleri her an odadan ayrılabilirler hatırlatılmalıdır. Kendilerini rahat hissetmedikleri hiçbir görüşme sorusuna cevap vermek zorunda olmadıklarına dair gerekli bilgilendirme yapılmalıdır.

Araştırmanın amacını, veri toplama yöntemini ve gençlerin araştırmaya ne ölçüde katılmasının beklendiğini belirten onay formları da imzalanmalı ve araştırmacıya verilmelidir. Katılımcılardan, görüşmelerin kaydedilmesi ve veri toplama sürecinde elde edilen sanat eserlerinin kullanılmasına ilişkin sözlü ve yazılı onay alınmalıdır.

4. Ebeveyn onayı

15 yaş ve altındaki katılımcılar: Hem çocuğun veya genç bireyin hem de ebeveynlerinin veya bakım verenlerinin onayı alınmalıdır.

16 ve 17 yaşındaki katılımcılar: 16 ve 17 yaşındaki gençler için ebeveyn izni alınmasına çoğu zaman gerek yoktur. Ancak araştırmanın niteliğine, kullanılan iletişim biçimine ve genç bireyin anlayış düzeyine bağlı olarak ebeveynlerin bilgilendirilmesi tavsiye edilebilir.

Araştırmanın özellikle hassas bir niteliğe sahip olması, katılımcıyla üst düzeyde bir temas kurulmasının gerekli olması veya gencin bu araştırmaya nasıl bir katılım göstermesi gerektiğini tam olarak anlamaması halinde 16 yaş ve üzerindeki katılımcılar için ebeveyn onayının alınması gerekebilir.

Çocuğun veya gencin bakım altında olduğu durumlarda, ebeveynlerden veya çocuk veya genç için ebeveyn sorumluluğu üstlenen kişi veya kurumdan (bu durumda ilgili yerel otoriteden) onay alınmalıdır (herhangi bir bakım emri yoksa, çocuğun biyolojik anne-babası ebeveyn sorumluluğunu üstlenebilir).

5. Gizlilik ve Veri Koruma

Veri toplama aşamasının başında katılımcılara “gizlilik” ve “anonimlik” terimleri açıklanmalıdır. Araştırmanın çocuk veya genç gruplarıyla yürütüldüğü durumlarda, herhangi bir veri toplama oturumunda iki yetişkin hazır bulunmalıdır. Bu yetişkinlerden biri CRAE üye personeli, diğeri ise araştırma görüşmesinde kolaylaştırıcı olan kuruluştan gelen ve katılımcı olan çocuk veya gence aşına olan birisi olacaktır. Kolaylaştırıcı kuruluştan gelen yetişkin araştırma oturumunun başlamasından önce çocuk korumayla ilgili yapılan her türlü açıklama ve ifşanın takip edilmesinden sorumlu olacağı konusunda bilgilendirilmelidir. Buna karşılık, akran araştırmacının dahil olduğu bir çocuk koruma hususunun açığa çıkması durumunda, gerekli takibin yapılması CRAE *Çocuklar ve Gençlerle Çalışma Politikası*'nda belirtildiği üzere CRAE'nin sorumluluğunda olacaktır. Tüm veriler, veri koruma kanunu uyarınca işlenecektir.

6. Anonimlik

Araştırmacılar, herhangi bir araştırma bulgusunun yayınlanmasından önce iletilen bütün yazılı, kayıtlı materyallerden ve sanat eserlerinden olası bütün tanımlayıcı özellikleri kaldırmalıdır.

7. Mütakabiliyet İlkesi

Araştırmacılar, araştırmaya dahil olan bütün bireylerin katılımının tanınmasını garanti altına almalıdır. Katılımcılara teşekkür edilmeli ve sundukları katkılara ilişkin yazılı onay belgesi ile yayınlanan raporun bir kopyası kolaylaştırıcı kuruluş aracılığıyla kendilerine iletilmelidir. Akran araştırmacılar için mütakabiliyet ise araştırma raporunda eş-yazarlık, eğitim, katkılarından dolayı teşekkür ve tasdik belgesi veya akredite yeterlilik şeklinde sağlanabilir.

8. Yansıtıcı Öğrenme

Uygun olduğu durumlarda, görüşme deneyimi hakkındaki fikirlerini almak için katılımcılarla bir bilgilendirme oturumu düzenlenebilir. Bilgilendirme oturumları

her zaman akran araştırmacılarla gerçekleştirilecektir. Değerlendirme formları, çocukların ve gençlerin araştırma yapma deneyimlerinin bir sonucu olarak neler öğrendiklerini ve bu durumun kendi sosyal ve kişisel becerilerini nasıl geliştirmiş olabileğine dair bilgileri kaydetmek için kullanılacaktır.

9. Őikâyet Prosedürleri

Katılımcıların araştırmanın yürütölme biçiminden, CRAE tarafından gördükleri muameleden veya yayınlarda kendilerinin tasvir ediliş Őeklinden memnun olmadıkları durumlarda iletişim kurabilecekleri bir CRAE temsilcisi her zaman hazır bulunacak ve bu temas kişisinin ismi belirtilecektir. Bütün Şikâyetler, CRAE *ocuklar ve gençlerle çalışma politikasında* belirtilen Őikâyet prosedürleri uyarınca ele alınacaktır.

Ek 2

Çocuk haklarına dair anket örnekleri

Anket 1: Bu anket Moldova Cumhuriyeti'nde bulunan Çocuk hakları Bilgi Merkezi tarafından paylaşılmıştır

Lütfen çocuk haklarıyla ilgili bu anketi doldurunuz. Sizin fikirleriniz bizim için çok önemli. Bu nedenle, bütün sorulara dürüstçe yanıt vermenizi rica ediyoruz. Anketin üzerine isminizi yazmanıza gerek yok. Anonim bir anket olacağı için kimse sizin ne cevap verdiğinizi bilmeyecek. Anketi doldurmak sadece birkaç dakika sürecektir.

Size en uygun olan seçeneği seçin (*kutunun içini işaretleyebilir veya kutuyu yuvarlak içine alabilir ya da cevabınızı yazabilirsiniz*).

1. Ben kız oğlan çocuğuyum.
2. Ben.....yaşındayım.
3. Köyde Şehirde yaşıyorum.
4. Ortaokula Liseye Üniversiteye Gençlik Merkezine gidiyorum.
5. Bildiğiniz beş çocuk hakkını yazın.

.....

.....

.....

.....

.....

6. Bu haklara dair bilgileri nereden öğrendiniz? (*en fazla 3 cevap seçin*)

Ebeveynler

Arkadaşlar

Öğretmenler

Medya, gazete/ dergi/ TV / radyo

Broşürler / kitaplar

İnternet

Başka bir yerden / başka birinden

7. Çocuk haklarından hangi belgede bahsedilmektedir?

.....

.....

.....

8. Sizce topluluğunuzda çocuk haklarına ne kadar saygı duyuluyor? (*sadece birini yuvarlak içine alın*)

1 2 3 4 5
(saygı duyulmuyor) (tam anlamıyla saygı duyuluyor)

9. Çocuk haklarının en çok nerede ihlal edildiğini düşünüyorsunuz? (*en fazla 3 yanıt seçin*)

Evde

Sokakta

Okulda

Arkadaşlar arasında

Oyun oynanan ve etkinlik yapılan yerlerde

Halka açık yerlerde (örneğin alışverişte, sinemalarda, tiyatrolarda)

Başka yerlerde (*lütfen nerede olduğunu belirtiniz*)

.....

10. En çok hangi çocuk haklarının ihlal edildiğini düşünüyorsunuz?

.....

.....

.....

11. Hakları ihlal edilirse çocuklar hangi kuruluşlara / bireylere başvurabilir?

.....

.....

.....

12. Çocuk haklarıyla ilgili size nasıl bilgi verilmesini isterdiniz? (*en fazla 3 yanıt seçin*)

Ebeveynler

Arkadaşlar

Öğretmenler

Medya – gazeteler / dergiler / TV / radyo

Broşürler / kitaplar

İnternet

Başka bir yerden / başka birinden

13. Çocuk haklarına saygı duyulması için ne yapılması gerektiğini düşünüyorsunuz?

.....

.....

.....

Anket 2: Bu anket İngiltere Çocuk Hakları İttifakı tarafından paylaşılmıştır. Çocuk hakları konusunda çocuklarla yaptıkları yedi anketten biridir. Her anketin konusu farklıdır. Bu ankette saygı konusuna ilişkin sorular yer almaktadır.

1. Hayatınızı etkileyen kararlarda söz hakkınız var mı?
 Her zaman Çoğu zaman Nadiren Hiç yok Emin değilim
2. Yetişkinler söylediklerinizi dinliyor mu?
 Her zaman Çoğu zaman Nadiren Hiçbir zaman Emin değilim
3. Çocukların ve gençlerin giyinme biçimlerine göre yargılandıklarını düşünüyor musunuz?
 Evet Hayır Emin değilim
4. Yetişkinler en çok kime karşı adaletsiz davranıyor? (*birden fazla yanıt işaretleyebilirsiniz*)
 5 yaşın altındakilere
 5 ila 10 yaş arasındakilere
 10 ila 14 yaş arasındakilere
 15 ila 17 yaş arasındakilere
 18 yaşından büyüklere
5. Polisin çocuklara adil davrandığını düşünüyor musunuz?
 Evet Hayır Emin değilim
6. Mağaza çalışanlarının çocuklara adil davrandığını düşünüyor musunuz?
 Evet Hayır Emin değilim
7. Dünya’da pek çok farklı çocuk vardır. Örneğin, bazı çocukların ten rengi sizden farklı olabilir veya evde ya da bakım veren bir kurumda yaşıyor olabilirler, engelli olabilirler, seyahat eden bir topluluk içinde yaşıyor olabilirler, mülteci olabilirler veya genç yaşta anne-baba olmuş olabilirler. Özellikle bir grup çocuğa sırf kim olduklarından dolayı saygı duyulmadığını düşünüyor musun? Sizce hangi gruba saygı duyulmadığını ve nedenlerini yazar mısınız?
.....
.....
.....
.....
8. Birine saygı duymak o insanın görüşlerini dinlemekten daha fazlasıdır. Aynı zamanda birine saygı duymak kişiye kim olduğu için de değer vermek anlamına gelir. Çocuklar (18 yaş altındakiler) ve yaşlılar (65 yaş üstündekiler) arasında yeterince saygı olduğunu düşünüyor musunuz?
 Evet, genç ve yaşlılar arasında yeterince saygı var.
 Hayır, genç ve yaşlılar arasında yeterince saygı yok.
 Emin değilim.
Eğer cevabınız evet ise, lütfen 11. soruya geçin.

9. Eğer 8. soruya cevabınız *hayır* veya *emin değilim* ise aşağıda belirtilen hangi ifadeye katılıyorsunuz?

n Yaşlılar genellikle genęlere saygı duymuyorlar.

n Genęler genellikle yaşlılara saygı duymuyorlar.

n Her iki grup da birbirine saygı duymuyor.

n Emin değilim

10. Genę ve yaşlılar arasındaki saygının gelişmesine aşağıdakilerden hangisi katkı sağlayabilir? (*birden fazla seğeneği işaretleyebilirsiniz*)

n Genęlerin ve yaşlıların bir araya gelebileceği yerlerin olması

n Birbirleri hakkında daha fazla bilgi edinme fırsatının olması

n Medyada çocuklar hakkında olumlu hikayelerin yer alması

n Beraber daha fazla vakit geçirmek

n Diğer seğenekler:

11. Hiçbir yetişkin tarafından haksız muamele gördünüz mü? Örneğin; yaşınız nedeniyle hiç otobüse veya trene binmeniz engellendi mi veya doktordan veya bir diş hekiminden yardım almakta zorlandınız mı?

n Evet n Hayır n Emin değilim

Eğer yanıtınız hayır ise lütfen 13. soruya geçin.

12. Neden haksız muamele gördüğünüzü ve bunun size nasıl hissettirdiğini anlatır mısınız?

.....
.....
.....
.....

13. Medyanın (gazeteler, televizyon, dergi ve radyo) İngiltere’de yaşayan çocukları adil bir şekilde resmettiğini düşünüyor musunuz?

n Evet n Hayır n Emin değilim

14. Lütfen cevabınızı açıklayın.

.....
.....
.....
.....

15. Medya, çocukları ve genęleri temsil etme şeklini iyileştirmek için ne yapabilir?

.....
.....
.....
.....

Özgeçmiş Bilgisi

- A. Kaç yaşındasınız?
- B. Cinsiyetinizi seçiniz: erkek kadın
- C. Nerelisiniz?
- Doğu İngiltere
- Doğu Midlands
- Londra
-
- D. Engeliniz veya özel ihtiyacınız var mı? Evet Hayır
- E. Size uygun olanı seçin:
- Beyazım Siyahım
- Karma kalıtım özelliklerine sahibim
- Asyalıyım
- Çinliyim
- F. Ev hayatınızı en iyi aşağıdakilerden hangisi tanımlar?
- Evde ailemle yaşıyorum
- Evde diğer aile üyeleriyle yaşıyorum
- Arkadaşlarımla yaşıyorum
- Yalnız yaşıyorum
- Çocuk bakım evinde kalıyorum
- Koruyucu aile yanında kalıyorum
- Özel ihtiyaç sahibi çocuklara yönelik yatılı okulda kalıyorum
- Yatılı okulda kalıyorum
- Gözetim altında kalıyorum
- Diğer
- G. Eğitiminizi çoğunlukla nerede alıyorsunuz? Aşağıdaki seçeneklerden size en uygun olanları işaretleyin (birden fazla kutuyu işaretleyebilirsiniz).
- Okul veya üniversite
- Öğrenci yönlendirme birimi (İngiltere’de okula gidemeyen çocuklara eğitim sağlamak için özel olarak organize edilmiş alternatif eğitim hizmetidir).
- Evde eğitim
- Şu anda herhangi bir eğitim almıyorum.
- Bana uygun değil – Bunun için çok gencim.
- Bana uygun değil – Bunun için çok yaşlıyım.
- Başka bir sebepten dolayı bana uygun değil (*lütfen açıklayın*)
-

Ek 3

Risk değerlendirme tablosu – çocuk hakları araştırma projesi

Araştırmaya katılan çocukların özel ihtiyaçlarının ve kullanılan farklı metodolojiler ile yaklaşımların yansıtılması için bu tablonun kullanılması ve eklenmesi gerekmektedir.

RİSK	RİSKİN EN AZA İNDİRİLMESİ İÇİN ALINAN TEDBİR	RİSK ORTAYA ÇIKTIĞINDA ALINAN TEDBİR
Çocukların, toplantı yerinde güvende hissetmemesi	Çocuklar geldiğinde, ekip bütün çocuklara toplantı yerini tanıttak, önemli alanları gösterecek ve bu alanı başka kimlerin kullandığını öğrenecek.	Ekip, ortaya çıkabilecek herhangi bir durumu çözmek için tetikte olacak. Endişelerini ekip ile paylaşan katılımcılar bir kenara çekilecek, problemler üzerine konuşulup çözüme kavuşturulacak.
Genç araştırmacıların hazırlıksız bir şekilde gelmesi	Genç araştırmacılara bilgilendirme dokümanları gönderilecek ve mülakatlardan önce akıllarındaki soruların ve endişelerin tartışılması için destek ekibi ile bir araya gelinecek. Araştırmacılar eğitime tabi tutulacak. Katılımcılarla gerçekleştirilecek araştırmadaki rollerinin ve kullanılacak materyallerin farkındalar. Araştırmayı anlatabilmek ve tartışmalara öncülük edebilmeleri konusunda yeterli özgüvene sahip olmalarını temin etmek için, her bir mülakattan önce araştırmacılar bir destek personeli ile bir araya gelecek. Destek personeli, araştırmacıya destek olmak için mülakatlar esnasında hazır bulunacak.	Tartışmanın akabinde eğer genç araştırmacı, katılımcıları araştırma hakkında bilgilendirme konusunda kendine güvenemezse, destek personeli araştırmayı anlatacak, mülakat esnasında genç araştırmacının soru sorması için ona destek olacak ve uygun olan yerde öncülük etmesi için onu cesaretlendirecek.
Mülakat yapılacak kişilerden birinin mülakata imzalı onay formu olmadan gelmesi	Onay formları, araştırma başlamadan önce çocuklara gönderilecek. (hem çocuklardan alınacak rıza hem de çocuğun 16 yaşından küçük olması halinde ebeveyn/bakım verenden alınan onaylar)	Mülakattan önce katılımcılardan sözlü onay vermeleri istenecek, mülakatı istedikleri an sonlandırabilecekleri ve kendilerini rahat hissetmedikleri soruları cevaplamama hakları olduğu hatırlatılacak. Takma ad kullanımı kendilerine açıklanacak.
Katılımcıların aklında, araştırmanın amacı ya da gayesine ilişkin soru işaretleri olması	Çocuklara, katılmadan önce araştırmaya ilişkin açık bilgiler ve onay formları gönderilecek. Araştırmacı, mülakatın başında araştırmayı anlatacak, araştırmanın amaçlarını ve bu araştırma ile ne yapmak istediklerini açıklayacak.	Katılımcılar istedikleri an soru sormaya teşvik edilecek, gerekli anlarda araştırmanın amacı bir kez daha anlatılacak. Bildirdikleri görüşlerin anonim kalacağı, katılımlarının gönüllülük esasına dayandığı, istemedikleri sorulara cevap vermeyebilecekleri ve mülakatı istedikleri an sonlandırabilecekleri hatırlatılacak.

RİSK	RİSKİN EN AZA İNDİRİLMESİ İÇİN ALINAN TEDBİR	RİSK ORTAYA ÇIKTIĞINDA ALINAN TEDBİR
Çocukların, mülakat esnasında sorulan sorular ya da cevaplar konusunda huzursuz hissetmesi	<p>Mülakattan önce, mülakatta sorulacak soruların bir kopyası organizatöre gönderilecek. Araştırmacı, mülakattan önce ev sahibi organizasyon ile irtibata geçip, araştırmacının bilmesi gereken herhangi bir mesele olup olmadığını soracak.</p> <p>Katılımcılara, tartışmalar sırasında odayı istedikleri an terk edebilecekleri ve istemedikleri sorulara cevap vermeme haklarının olduğu hatırlatılacak. Araştırmacılara, mülakatın hassaslığı konusunda bilgi verilecek ve katılımcılar tarafından verilecek her bir cevabı desteklemeleri istenecek.</p> <p>Her mülakatı, iki genç araştırmacı yönetecek.</p>	<p>Mülakat esnasında bir çocuk huzursuz hisseirse, odadan çıkma hakkı tanınacak ve çocuğa bir yetişkin eşlik edecek. Konu, organizasyonun çocuk koruma politikasına uygun bir şekilde takip edilecek.</p> <p>Mülakat sırasında genç bir araştırmacı huzursuz hisseirse, yine aynı yöntem uygulanacak. Uygun bulunması halinde, mülakata diğer genç araştırmacı devam edecek.</p>
Mülakat sırasında, ciddi çocuk koruma meseleleri yaratan bilgilerin ortaya çıkması	<p>Araştırmacılar, çocukları kişisel bilgiler vermemesi konusunda teşvik etme tekniklerine hakimdir ve böyle bilgilerin ortaya çıkması halinde izlenecek prosedürler hakkında önceden bilgilendirilmiştir.</p> <p>Araştırmacılara ve katılımcılara, araştırmanın amacının kişisel bilgileri ortaya çıkarmak olmadığı açık bir şekilde ifade edilmiştir.</p> <p>Çocuklara gerektiği şekilde destek olmak için uygun yetişkinler hazır bulunmaktadır. Ortaya çıkan meselelerin nasıl ele alınıp takip edileceği konusunda, organizasyonun çocuk koruma politikası takip edilecektir.</p>	<p>Kişisel bilgilerin odak grupta ortaya çıkması halinde, araştırmacı o tartışmayı hassas bir şekilde durduracak ve gerekli hallerde çocuğu oturumdan çıkartacak (uygun bir ekip elamanı eşliğinde). Ortaya çıkan bu bilgiler daha sonra organizasyonun çocuk koruma politikası doğrultusunda uygun bir şekilde ele alınacak ve çocuğun gizliliğine saygı gösterilecek.</p>
Çocukların, toplantı esnasında suiistimal edildiklerini ya da kendilerine kötü davranıldığını iddia etmeleri	<p>Bütün çalışanlar, ilgili çocuk koruma kontrol listesine sahiptir ve organizasyonun çocuk koruma politikasına uygun bir şekilde çalışır.</p>	<p>Mülakat sırasında böyle bir iddianın ortaya çıkması halinde, hemen nöbetçi müdür ile irtibata geçilecek. Söz konusu yetişkin, iddia sahibi çocuk ile hiçbir şekilde irtibata geçmeyecek. Organizasyonun çocuk koruma prosedürleri takip edilecek, çocuk her bir aşamada bilgilendirilecek ve çocuğun gizliliğine saygı duyulacak.</p>

Ek 4

Çocuk hakları raporu yazma konusunda çocuklara ipuçları

Raporunuzun amacı, çocuklar için çok önemli olan çocuk hakları meselelerini Komite'ye anlatmaktır.

1. Yazmaya başlamadan önce, **raporunuzu nasıl organize edeceğinize** karar vermelisiniz. Bunu yapmanın pek çok yolu var. Hükümetler ya da STK'lar Komite'ye rapor sunarken, onlardan bunu, ÇHS'de yer alan farklı hakları yansıtan sekiz bölüm halinde sunmaları istenir. Siz de raporunuzu bu şekilde sunmak isteyebilir ya da bulgularınızın en önemli temalarını gösteren bölümler halinde sunabilirsiniz.
2. Raporunuza, **çocuklara ait resim, fotoğraf, çizim ya da sözel alıntı** eklemek isteyip istemediğinize karar verin. Bu tür şeyler, mesajınızı iletmenize çok yardımcı olur. Ayrıca raporunuzu çok daha ilginç bir hale getirir.
3. Raporunuzu nasıl organize edeceğinize ve raporunuzun şekline karar verdikten sonra, **sıra artık rapora yazmaya başlamakta**. Raporu kime hitaben yazdığınızı aklınızda tutmakta fayda var – Çocuk Hakları Komitesi- ve bu Komite, çocuk hakları konusunda uzman 18 yetişkin bireyden oluşan bir gruptur.
4. Unutmayın ki **Komite sizin anadilinizi konuşmuyor olabilir, bu yüzden raporunuzu olabildiğince açık bir dille yazmalısınız** (özellikle raporunuzu, başka bir dile tercüme ettirecekseniz). Kullandığınız kelimeleri iyi düşünün – jargon ve mecazi ifadeler diğer dillere kolayca çevrilemez ve farklı ülkeden gelen insanlar için bir şey ifade etmeyebilir-.
5. **Çok fazla şey yazmak zorunda değilsiniz** – bazen metninizi kısa ve basit tutmak, onu daha etkili hale getirebilir. Bu ayrıca metni daha güçlü kılar.
6. **Alıntı seçimlerinizi dikkatlice düşünün.**
 - Alıntılarınız güçlü mü ve sizin görüşünüzü destekler nitelikte mi?
 - Kimin sesi temsil ediliyor? Alıntılar birçok çocuğu mu yoksa sadece bir grubu mu temsil ediyor?
 - Alıntılarınız, araştırmanızda elde ettiğiniz kanıtı destekler nitelikte mi?
7. **Raporunuza, ülkenizde çocuk haklarının iyileştirilmesi için çocukların düşüncelerini Komite'ye anlatacak tavsiyeleri ekleyin.**
8. Raporunuzun yazımını tamamlayınca, **raporunuzu bir yabancının bakış açısı ile okumayı deneyin**. Sizce raporunuz, anlatmak istediğiniz şeyin arkaplanını açık bir şekilde ifade ediyor mu? Hangi çocukların sizinle görüşlerini ve deneyimlerini paylaştığını açıkça ifade ediyor mu? Ülkenizdeki çocuk haklarına ilişkin bir hikâye anlatıyor mu?

Ek 5

Çocuk heyetini Çocuk Hakları Komitesi için hazırlamak amacıyla düzenlenen konaklamalı haftasonu programı, İngiltere Çocuk Hakları İttifakı

Heyetin konaklamalı programı

CUMARTESİ	
13.00	Öğle Yemeği
13.45	Karşılama, temel kurallar ve oyunlar
14.00	Heyetin rolü, amaçlar ve beklentiler
14.45	Çocuk hakları ve ÇHS
15.30	Ara
15.45	ÇHS raporlama süreci
16.15	"Get ready" projesinde katedilen ilerleme ve şu ana kadar elde edilen başarılar
16.30	Çocuk hakları soruşturması - yöntemleri anlama ve bunları başkalarına anlatabilme
16.45	Ara
17.00	Cenevre'ye gitmek için hazırlık 1. kısım: Araştırmanın ana bulguları
18.40	Heyetin görevleri
19.00	Akşam Yemeği
PAZAR	
09.00	Oyunlar
09.30	Cumartesi'nin gözden geçirilmesi - sorusu olan?
09.45	2002'de ne oldu (son Birleşik Krallık incelemesi)
10.45	Cenevre'ye gidiş - ne beklenmeli?
11.30	Cenevre'ye gitmek için hazırlık 2. kısım: Rol canlandırma ve soruların cevaplanması
13.00	Öğle Yemeği
13.45	Cenevre'ye gitmek için hazırlık 3. kısım: Medya eğitimi
15.00	Heyetin görevleri
15.30	Sonraki adımlar - raportör ziyareti ve hükümet incelemesi
15.45	Haziran 2008'den önce yapılacaklar
16.00	Kapanış

Ek 6

Çocuk Hakları Komitesi Raportörünün örnek ziyaret güzergâhları

1. Ülke raportörünün Galler ziyareti için program

3 ve 4 Eylül 2008 (ön oturum ve oturum arası)

3 EYLÜL ÇARŞAMBA		4 EYLÜL PERŞEMBE		
Öğleden önce	Profesör Lucy Smith'in Londra'ya gelişi: 12:15 treni ile Paddington, Londra'dan Cardiff'e	Cardiff İstasyonu	09:30-11:00 Yoksulluk uzmanları toplantısı (Anne Crowley, Sean O'Neil, Çocuk Komiseri Keith Towler) 11:15-12:45 Gençlik adalet toplantısı (Keith Towler, Catriona Williams, Suzanne Chisholm)	Millennium Centre Millennium Centre
Öğleden sonra	15:15 Vadilere araba yolculuğu için Cardiff'ten ayrılış 16:00 Vadideki çocuklara ziyaret 16:30 Merthyr'e araba yolculuğu için ayrılış 17:15 Merthyr Tydfil'de Funky Dragon ile buluşma (Funky Dragon üyeleri, ön oturumda Galler STK heyetinin bir parçasıydılar. Çocuklardan oluşan daha büyük bir grup, onlar için önemli sorunları görüşmek için raportör ile buluşacaklar.) 18:30 Çocuklar ile vadinin rehber eşliğinde gezisi	Dinas, Rhondda Valley Merthyr Tydfil	13:00 Öğle yemeği 14:00 Romanlar ve gezginler bölge ziyareti: Shire Newtown ve Rover Way 16:00-17:00 İzleyici grup ile görüşme ve katılımcılara raporlama (Ty Howell) 17:00-18:00 Galler Meclisi Çocuk, Eğitim, Yaşam Boyu Öğrenme ve Beceriler Bakanı Jane Hutt ile görüşme	Cardiff Cardiff körfezi Cardiff körfezi
Akşam	19:30 Çocuklar ile akşam yemeği Gecelik konaklama	Merthyr Tydfil Holland House Oteli	18:00-19:00 Galler Özerk Yönetimi Birinci Bakanı Sayın Rhodri Morgan AM tarafından verilen resepsiyon 19:30 Çocuk Komiserinin resmi olmayan yemeği Gecelik konaklama	Cardiff körfezi Holland House Oteli

2. Ülke raportörünün Peru ziyareti için program, 3-6 Temmuz 2006 (oturum sonrası)

ETKİNLİK		AMAÇ
3 TEMMUZ 2006		
09:00-11:00	Dışişleri Bakanlığı	Taraf devlet raporunu gözden geçirmede ve BM Komitesi için bir bilgi kaynağı olarak Dışişleri Bakanlığı'nın rolünün artırılması
11:00-13:00	Çocuklar için Ulusal Eylem Planı'nın takibi için ajanslar arası forum	Bu forum sağlık, eğitim, çalışma, kadın ve sosyal kalkınma bakanlıklarını kapsamıştır: sonuç gözlemlerini ileriye götürmek için taahhütlerde bulunulması amaçlanmıştır.
13:00-15:00	UNICEF ile öğle yemeği	
15:30-17:00	Ombudsman Ofisi	Ombudsman ofisi ile çocuklarca yönetilen kuruluşlar arasındaki ilişkilerin güçlendirilmesi
17:30-19:00	Çocuklarca yönetilen kuruluşlardan gelen çocuklar ile toplantı	Rosa Maria Ortiz'in raportör ziyaretini düzenleyen çocuklar ile görüşmesi
4 TEMMUZ 2006		
08:30-14:30	Peru hükümet yetkilileri için eğitim semineri	Çocuk Hakları Sözleşmesi ile ilgili farkındalığın artırılması, raporlama süreci, taraf devlet raporları, STK'lar ve çocuklar, sonuç gözlemlerinin içerikleri, çocuklar ile çalışan devlet dairelerinin katılımının vurgulanması, örneğin Eğitim Bakanlığı, Adalet Bakanlığı, devlet savcısı ve Kadın ve Sosyal Kalkınma Bakanlığı (MIMDES) Çocuk ve Ergen Dairesi
5 TEMMUZ 2006		
08:30-10:00	Meclis üyeleri	Meclis komite temsilcileri ile çocukları etkileyen konuların görüşülmesi, Peru Cumhuriyeti meclisinin yükümlülüklerinin belirlenmesi.
10:15-14:00	Elde edilen gözlemleri paylaşmak için ulusal kamu konferansı	Meclis üyeleri, hükümet yetkilileri ve çocukların katıldığı konferans; Peru çapında sonuç gözlemlerini paylaşmak için düzenlenen 21 etkinlik sırasında yerel ve bölgesel yetkililer tarafından verilen taahhütleri sunan Ulusal Çocuk Ağı'ndan (REDNNA) iki çocuk tarafından yönetilmiştir. Sonuç gözlemlerini yerine getirmek için bir Yüksek Kararname taslağının sunulması.
16:00	Basın toplantısı	
6 TEMMUZ 2006		
09:00-17:00	Sivil toplum kuruluşları ile seminer	Çocuk hakları STK'larının sonuç gözlemleri ile ilgili derinlemesine görüşmesi, Rosa Maria Ortiz'in ÇHS raporlama süreçleri ve Peru için sonuç gözlemleri ile ilgili bilgi sağlaması.

Ek 7

Çocuklar, STK'lar ve Ülke Raportörünün katıldığı üst düzey toplantı gündemi

İngiltere Çocuk Hakları İttifakı

İngiltere Çocuk Hakları Komitesi
İngiltere incelemesi, 2008
Ülke Raportörünün İngiltere Ziyareti

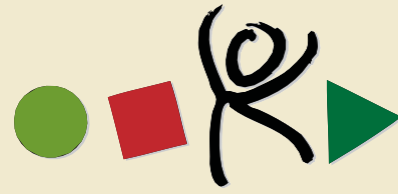
Profesör Lucy Smith ile kahvaltılı çalışma toplantısı

7 Eylül Pazar 2008, 9:00-12.30

Kütüphane, The Chesterfield Mayfair Oteli, 35 Charles Caddesi, Mayfair, Londra, W1J 5EB

Katılımcılar: 11 MILLION (İngiltere Çocuk Komiserinin Ofisi), Eşitlik ve İnsan Hakları Komisyonu, The Children's Society, CRAE Sekreteryası, NSPCC, Save the Children İngiltere ve UNICEF İngiltere Ulusal Komisyonu'ndan üst düzey temsilciler

- 8.45 Toplanma, kahve ve kurabiye ikramı
- 9.00 Karşılama ve toplantının amacının anlatılması
- Kısa sunumlar ve tartışmalar
- **Çocukların toplumdaki konumu**
Abdul Munie, Get ready for Geneva
Lauren Harrison, Get ready for Geneva
 - **Çocuk Adaleti**
Chris Callender, Direktör Yardımcısı (Hukuk alanında), Howard League for Penal Reform
Tim Bateman, Kıdemli Politika Geliştirme Sorumlusu, Nacro
 - **İltica ve Göç**
Nadine Finch, Barrister, Garden Court Chambers
Lisa Nandy, Chair of Refugee Children's Consortium
- 10.30 Yiyecek ve içecek ikramı
- 10.40 Kısa sunumlar ve tartışmalar
- **Çocukların Adalete Erişimi**
Fiona Burrough, Danışman ve Politika Koordinatörü, Just for Kids
Law James Kenrick, Tavsiye Hizmetleri Geliştirme Müdürü, Youth Access
 - **Çocukların Mahremiyet Hakkı**
Terri Dowty, Direktör, Action on Rights for Children
Dr Eileen Munro, Sosyal Politika Eleştirmeni, London School of Economics
 - **Çocuk Yoksulluğu ve Eşitsizlik**
Paul Dornan, Politika ve Araştırma Başkanı, Child Poverty Action Group
Jason Strelitz, Çocuk Yoksulluğu Danışmanı, Save the Children UK
- 12.10 Genel tartışma
- 12.30 KAPANIŞ

ngo group for the crc

NGO Group for the Convention on the Rights of the Child

(Çocuk Hakları Sözleşmesi STK Grubu)

1, rue de Varembé
1202 Cenevre, İsviçre

Telefon: +41 22 740 47 30

Faks: +41 22 740 46 83

E-mail: secretariat@childrightsnet.org

İnternet sitesi:

www.childrightsnet.org